

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la contestația depusă de Victor Comerzan

împotriva deciziei nr. 30 din 6 decembrie 2024 a Comisiei de evaluare a
procurorilor

(evaluarea externă conform Legii nr. 26/2022)

*(Dosarul nr. 3-40/24
NR. PIGD 2-25001693-01-3-06012025)*

Contestație în baza Legii nr. 26/2022; evaluarea candidatului la funcția de membru
al Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al
Procurorilor

04 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință publică cererea de contestare depusă de Victor Comerzan împotriva Comisiei de evaluare a procurorilor cu privire la anularea deciziei nr. 30 din 6 decembrie 2024 „privind candidatura lui Victor Comerzan, candidat la funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor” și dispunerea reluării procedurii de evaluare,

Completul de judecată special pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare a procurorilor, compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători,*

Stanislav Ungureanu, *grefier*

Cu participarea:

Reclamantului – Victor Comerzan

Reprezentantului reclamantului – avocatului Andrei Crasnostan

Reprezentantului pârâtei – avocatului Valeriu Cernei

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Prin ordinul Procurorului General nr. 128-p din 26 februarie 1996, Victor Comerzan (reclamantul) a fost numit în funcția de ajutor-interimar al Procurorului raionului Briceni.
2. Prin ordinul Procurorului General nr. 1099-p din 19 noiembrie 1997, Victor Comerzan a fost numit în funcția de anchetator al Procuraturii raionului Briceni.
3. Prin ordinul Procurorului General nr. 281-p din 25 aprilie 2003, Victor Comerzan a fost numit în funcția de procuror în Procuratura raionului Briceni.
4. Prin ordinul Procurorului General nr. 1061-p din 24 noiembrie 2009, Victor Comerzan a fost numit în funcția de procuror-interimar al raionului Briceni.
5. Prin Hotărârea nr. 2-3d-349/10 din 21 septembrie 2010, Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General numirea lui Victor Comerzan în funcția de procuror al r-lui Briceni, pe un termen de 5 ani.
6. Prin ordinul Procurorului General al Republicii Moldova nr. 887-p din 27 septembrie 2010, Victor Comerzan a fost numit în funcția de procuror al raionului în cadrul Procuraturii raionului Briceni.

7. În perioada 2014 – 2016, Victor Comerzan a fost membru al Colegiului disciplinar din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

8. Prin Hotărârea nr. 12-68/16 din 18 martie 2016, Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General-interimar numirea lui Victor Comerzan în funcția de procuror al raionului Briceni, pentru un mandat de 5 ani.

9. Prin ordinul Procurorului General al Republicii Moldova nr. 297-p din 24 martie 2016, Victor Comerzan a fost numit în funcția de procuror-șef în cadrul Procuraturii raionului Briceni.

10. Prin hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 6 din 27 mai 2016, Victor Comerzan a fost desemnat în funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică, unde activează până în prezent din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

11. Prin ordinul Procurorului General nr. 401-p din 18 martie 2021, Victor Comerzan a fost numit în funcția de procuror în Procuratura raionului Ocnița.

12. Prin ordinul Procurorului General nr. 406-p din 23 martie 2021, Victor Comerzan a fost delegat în funcția de adjunct-interimar al procurorului-șef al Procuraturii raionului Dondușeni.

13. Prin Hotărârea nr. 1-90/2021 din 17 august 2021, Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General numirea lui Victor Comerzan în funcția de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii raionului Dondușeni, pentru un mandat de 5 ani.

14. Prin ordinul Procurorului General al Republicii Moldova nr. 1380-p din 24 august 2021, Victor Comerzan a fost numit în funcția de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii raionului Dondușeni, pentru un mandat de 5 ani.

15. Prin Hotărârea nr. 1-110/2022 din 17 iunie 2022, Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General numirea lui Victor Comerzan în funcția de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii raionului Briceni, pentru un mandat de 5 ani.

16. Prin ordinul Procurorului General interimar nr. 1168-p din 28 iunie 2022, Victor Comerzan a fost numit în funcția de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii raionului Briceni.

17. În baza ordinului Procurorului General interimar nr. 2229-p din 14 decembrie 2022, Victor Comerzan exercită interimatul funcției de procuror-șef al Procuraturii raionului Briceni.

18. Prin ordinul Procurorului General interimar nr. 597-p din 29 martie 2024 a fost sistată executarea ordinului nr. 229-p din 14 decembrie 2022, cu reîncadrarea lui Victor Comerzan la locul permanent de muncă în funcția de adjunct al

procurorului-șef al aceleiași procuraturii din 1 aprilie 2024 (temei- cererea d-nului Victor Comerzan).

19. La 15 decembrie 2023, Consiliul Superior al Procurorilor a prezentat Comisiei de evaluare a procurorilor (în continuare Comisia de evaluare) lista candidaților pentru funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, printre care se afla și reclamantul Victor Comerzan, în vederea evaluării în conformitate cu Legea nr. 26/2022.

20. Ca urmare a evaluării candidatului Victor Comerzan, Comisia de evaluare a emis decizia nr. 30 din 6 decembrie 2024 „cu privire la candidatura lui Victor Comerzan, candidat la funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor”, prin care a decis că, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d), e), f) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, candidatul Victor Comerzan nu corespunde criteriilor de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

21. La 31 decembrie 2024, Victor Comerzan a contestat la Curtea Supremă de Justiție decizia Comisiei de evaluare nr. 30 din 06 septembrie 2024 (f.d. 1-11).

22. La 10 ianuarie 2024, Comisia de evaluare a depus prin intermediul poștei electronice referință, prin care nu a recunoscut pretențiile lui Victor Comerzan și a solicitat respingerea acestora (f.d. 47, 48-54 recto-verso).

23. Curtea Supremă de Justiție a convocat părțile în ședință la 17 ianuarie 2025 și 30 ianuarie 2025. Reclamantul a pledat în fața Curții Supreme de Justiție atât personal, cât și a fost reprezentat de avocatul Andrei Crasnostan. Comisia de evaluare a fost reprezentată de către avocatul Valeriu Cernei.

24. La 30 ianuarie 2025, a fost finalizată examinarea cauzei în fond, fiind anunțat că decizia va fi plasată pe pagina web a CSJ, conform art. 14 alin. (9) din Legea nr. 26/2022.

ÎN FAPT

a. Evaluarea externă a reclamantului de către Comisie

25. În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției, la 10 martie 2022, Parlamentul a adoptat Legea nr. 26, cu modificările ulterioare. Conform acestei legi, toți candidații *inter alia* la funcția de membru al

Consiliului Superior al Procuraturii sunt supuși evaluării externe, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective. Este evaluată integritatea etică și financiară a acestora. Evaluarea începe cu solicitarea ca candidatul să depună Comisiei declarația de avere și interese personale și a declarației cu privire la lista persoanelor apropiate lui, de transmitere voluntară a răspunsurilor la chestionarul privind integritatea etică.

26. Evaluarea candidatului Victor Comerzan a început la 22 decembrie 2023, prin notificarea Comisiei expediată candidatului cu privire la inițierea evaluării și solicitarea de a completa și prezenta declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, care include lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și din serviciul public, precum și un chestionar privind integritatea etică, în termen de șapte zile, în conformitate cu art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Candidatul a depus la 29 decembrie 2023 declarația pentru ultimii cinci ani completată și chestionarul de etică în termenul stabilit. În timpul evaluării, Comisia a colectat informații din multiple surse, iar la 10 mai 2024, 11 iunie 2024, 19 iulie 2024, 22 august 2024, 05 septembrie 2024 și 20 septembrie 2024, a solicitat candidatului să prezinte informații suplimentare pentru a clarifica anumite aspecte.

27. La 3 octombrie 2024, Comisia de evaluare a notificat candidatul Victor Comerzan că a identificat anumite aspecte în privința cărora există dubii cu privire la respectarea criteriilor de integritate financiară și etică și l-a invitat să participe la o audiere publică, în temeiul art. 12 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. La solicitarea candidatului, la 8 octombrie 2024, Comisia de evaluare i-a acordat acces la materialele evaluării, conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022. La 11 octombrie 2024, a fost desfășurată audierea publică a candidatului în fața Comisiei.

28. La 6 decembrie 2024 Comisia de evaluare a emis decizia nr. 30 prin care a constatat că, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d), e), f) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, candidatul Victor Comerzan nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a criteriilor de integritate etică și financiară și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

29. Potrivit deciziei, Comisia de evaluare a constatat:

a) Cheltuieli inexplicabile pentru construirea unei case de locuit în orașul Briceni.

Comisia de evaluare a reținut că, la 20 iulie 2004, candidatul a cumpărat două terenuri învecinate în orașul Briceni la un preț total de 2 000 MDL. La 25 iunie 2005, candidatul a obținut autorizația de a construi o casă, inclusiv o mansardă, un beci, spații auxiliare și un spațiu de depozitare. Casa a fost dată în exploatare la 31 iulie 2014.

Conform Registrului bunurilor imobile, construcția și terenul au fost evaluate în 2014 în scopuri fiscale după cum urmează: o casă de locuit cu suprafața de 85,6 m.p. – la 63 474 MDL și două construcții auxiliare: una cu suprafața de 119,5 m.p. la 61 638 MDL, iar cealaltă cu suprafața de 29,3 m.p. – la 15 908 MDL. În total, valoarea cadastrală a bunurilor imobile este de 141 020 MDL.

Comisia de evaluare a observat că, în declarațiile sale anuale de avere și interese personale pentru perioada 2014 – 2022, candidatul a indicat valoarea casei de locuit cu suprafața de 85,6 m.p. ca fiind de 71 514 MDL, a construcției accesorii (garajul cu o bucătărie și o cameră de locuit) cu suprafața de 119,5 m.p. – 48 369 MDL și a construcției auxiliare (o cameră de baie cu spălătorie) cu suprafața de 29,3 m.p. – 8 994 MDL. Valoarea totală declarată a fost de 128.877 MDL. În declarația anuală pentru anul 2023, candidatul a indicat valoarea cadastrală a bunurilor imobile.

Comisia de evaluare a remarcat că, în comunicarea scrisă, candidatul a confirmat că lucrările de construire a casei de locuit și a încăperilor auxiliare au început în anul 2005 și în 2014 erau finalizate în proporție de 80%. Candidatul a susținut că, pentru construirea casei sale până la darea în exploatare a acesteia în anul 2014 a cheltuit în total 160 000 MDL (aproximativ 8 000 EUR). De asemenea, candidatul a comunicat Comisiei că, între 2014 și 2023, a achitat încă aproximativ 100 000 MDL (aproximativ 5 400 EUR) pentru a finaliza lucrările de construcție. Astfel, Comisia de evaluare a notat că, potrivit informațiilor furnizate de candidat, costul total pentru construcția, reparația și amenajarea casei a fost estimat la doar 260 000 MDL (13 400 EUR).

Fiindu-i solicitat să prezinte documente în care să descrie construirea casei și să precizeze ce costuri a suportat pentru aceasta, candidatul a menționat că nu dispune de niciun document în acest sens. Candidatul a explicat că toate lucrările de construcție a casei și a încăperilor auxiliare au fost realizate cu sprijinul rudelor, sub îndrumarea tatălui său, care anterior fusese constructor. Candidatul a menționat că sursele financiare pentru construirea casei au constatat în salariul său și al soției sale, donații din partea părinților și un împrumut contractat în anul 2007.

În opinia Comisiei de evaluare, valoarea de 160 000 MDL pe care candidatul susține că ar fi investit-o în construirea casei, până la darea în exploatare a acesteia, nu este credibilă, ba chiar în contradicție vădită cu valorile reale ale construcțiilor finalizate similare la acel moment.

Comisia a analizat informațiile disponibile în sursele deschise și a constatat că, în anul 2014, imobile similare se vindeau la prețuri considerabil mai mari decât suma pe care candidatul susține că a cheltuit-o pentru construirea imobilului. De exemplu, în decembrie 2014, o casă din orașul

Briceni (est. 170 m.p.), împreună cu un teren de 0,15 ha, s-a vândut cu estimativ de 50 000 EUR; în anul 2013, o casă și un teren de 0,29 ha în satul de lângă orașul Briceni se vindea cu 20 000 EUR; în anul 2012, o casă în centrul orașului Briceni, împreună cu un teren de 0,11 ha, se vindea cu 50 000 EUR. Astfel, în aceste trei anunțuri din perioada 2012 – 2014 erau indicate valori de până la un milion MDL (aproximativ 50 000 EUR) pentru case finalizate. Aceste valori ale bunurilor imobile sunt, de asemenea, extrem de diferite de valorile cadastrale, ceea ce înseamnă că valorile cadastrale nu sunt cele pe care Comisia se poate baza pentru a stabili valoarea reală a bunurilor imobile.

Comisia de evaluare a constatat că nu există documente care să ateste cheltuielile suportate de candidat pentru construirea casei de locuit și a încăperilor auxiliare în orașul Briceni. Mai mult, candidatul nu a oferit nicio informație cu privire la suma cheltuită pentru materialele de construcție și pentru lucrările de construcție.

Comisia de evaluare a apreciat declarația candidatului, precum că nu a păstrat niciun document legat de construcții, ca fiind de natură să trezească dubii cu privire la costurile reale. Or, cheltuielile declarate de candidat pentru construirea bunurilor imobile, nu sunt credibile și neconcordante cu prețurile de piață ale unor imobile similare. Iar, din fotografiile actuale ale casei și încăperilor auxiliare, prezentate de către reclamant, chiar și celui mai obișnuit observator, ținând cont de faptul că 20% din finisaje au fost realizate începând cu anul 2014, îi pot trezi dubii că acestea ar fi putut fi construite cu 160 000 MDL.

Comisia de evaluare a atras atenția că, potrivit candidatului, la construcția casei și a anexelor, acesta a folosit un împrumut de 180 000 MDL, contractat în anul 2007 și economiile pe care familia sa le avea din anii 2000. Însă, fără a preciza sumele, candidatul a oferit o estimare că ar fi cheltuit, în total, 160 000 MDL până la darea în exploatare a casei în anul 2014. Iar, atunci când a fost întrebat despre cheltuielile suportate pentru construirea casei, candidatul a susținut că ar fi fost ajutat de rude și prieteni fără să îi remunereze pentru serviciile lor și că nu are documente care să ateste ajutorul de care ar fi beneficiat.

În acest sens, Comisia de evaluare a constatat că, venitul total al candidatului pentru perioada 2008 – 2014, inclusiv economiile care au intrat în această perioadă din anul 2007, s-a ridicat la 1 601 799 MDL, iar cheltuielile au fost estimate la 1 722 016 MDL, inclusiv cei 160 000 MDL declarați pentru construirea casei de locuit și a încăperilor auxiliare.

Astfel, Comisia de evaluare a remarcat că, dacă nu ar lua în considerare alte cheltuieli pentru construirea casei, discrepanța totală dintre

veniturile și cheltuielile candidatului pentru perioada 2008 – 2014 ar fi de 120 217 MDL.

Comisia a evaluat metoda de dobândire a bunurilor, sursele de venit și existența împrumuturilor, creditelor, asigurărilor și a altor contracte care ar fi putut genera beneficii financiare și a ajuns la concluzia că, dacă ar lua în considerare că pentru construcția au fost cheltuiți mai mult decât cei 160 000 MDL declarați, atunci discrepanța dintre venituri și cheltuieli pentru anii 2008 – 2014 ar fi, de fapt, semnificativ mai mare decât 120 217 MDL în minus.

În opinia Comisiei de evaluare, cheltuielile candidatului pentru construcția casei și anexelor au fost considerabil mai mari decât cele 160 000 MDL pe care acesta susține că le-a suportat și mult mai mari decât venitul declarat de candidat. Prin urmare, Comisia a ajuns la concluzia că are dubii serioase că averea candidatului corespunde veniturilor sale declarate în această perioadă.

Dubiile Comisiei de evaluare au fost fortificate de lipsa de cooperare a candidatului în identificarea fluxurilor financiare reale legate de construirea casei sale, or, acesta a oferit doar o estimare totală care acoperă o perioadă de aproape zece ani, fără a preciza cum a fost cheltuită suma totală. Acest lucru a împiedicat Comisia să calculeze volumul de numerar la finalul fiecărui an, așa cum este prevăzut în Regulamentul său de evaluare. Totodată, candidatul nu a comunicat informații cu privire la cheltuielile reale suportate, iar acest lucru este crucial, deoarece Comisia nu se poate baza numai pe valoarea cadastrală estimată doar în scopuri fiscale ca valoare reală a casei.

b) Liniile de credit revolving contractate de candidat și utilizate pentru a susține activitățile agricole ale unor persoane terțe.

(i) Primirea liniilor de credit revolving.

Comisia de evaluare a constatat că, candidatul a contractat următoarele linii de credit revolving de la bănci comerciale:

- în anul 2012, de la banca „V” – cu o limită de credit de 220 000 MDL;
- în anul 2014, de la banca „V” – cu o limită de credit de 150 000 MDL;
- în anul 2016, de la banca „M” – cu o limită de credit de 100 000 MDL;
- în anul 2019, de la banca „M” – cu o limită de credit de 100 000 MDL.

Comisia de evaluare a reținut că, potrivit procesului-verbal al ședinței Comisiei de credit al băncii „V” din 31 iulie 2012 privind solicitarea unei linii de credit, Comisia de credit a băncii a fost de acord să acorde candidatului un împrumut de 220 000 MDL pe o perioadă de 24 de luni (utilizând un card Visa Platinum), întrucât acesta întrunea condițiile și criteriile de aprobare ale băncii pentru acordarea creditului. Procesului-verbal al ședinței Comisiei de credit, candidatul activa în calitate de procuror în raionul Briceni, iar potrivit certificatului de salariu din 13 iulie 2012, venitul mediu lunar net al

candidatului pentru ultimele șase luni fusese de 5 296,64 MDL. Suplimentar, acesta a prezentat băncii informații care sugerau că era fondatorul întreprinderii mamei sale, o gospodărie țărănească, care avea activitate antreprenorială în agricultură, iar conform raportului financiar al gospodăriei țărănești pentru anul 2011 și pentru primul trimestru al anului 2012, venitul mediu lunar net al candidatului din activități antreprenoriale constituia 34 495,83 MDL. Astfel, Comisia de credit a constatat că, venitul mediu lunar al candidatului era de 39 792,47 MDL.

Conform informațiilor primite de la banca „V”, în cazul acordării liniei de credit prin produsul Visa Platinum în valoare de 220 000 MDL, cu o rată anuală a dobânzii de 15%, obligația maximă de plată lunară ar fi fost de 15 250 MDL, ceea ce reprezintă 38,32% din veniturile candidatului. Prin urmare, pe hârtie, venitul lunar net al candidatului nu depășea 50% din venitul lunar net al debitorului în condițiile necesare pentru acordarea creditului în baza produsului „Visa Platinum”.

La fel, Comisia de evaluare a stabilit că, ulterior, în anul 2014, banca „V” a acordat candidatului o a doua linie de credit. În baza procesului-verbal al ședinței Comisiei de credit al băncii din 16 octombrie 2014, Comitetul de credit a acordat candidatului un alt împrumut pe o linie de credit revolving în valoare de 150 000 MDL pentru o perioadă de 24 de luni. Conform criteriilor de eligibilitate stabilite de bancă pentru cardurile Visa Platinum (criterii noi aprobate la 25 iulie 2014), solicitantul trebuia să satisfacă cel puțin una dintre următoarele condiții obligatorii: (1) să aibă un venit net lunar de cel puțin 20 000 MDL; (2) să înregistreze rulaje medii pe orice cont bancar deținut în ultimele 6 luni de cel puțin 30 000 MDL sau (3) să aibă cel puțin 100 000 MDL pe un contract de depozit. În documentele prezentate de bancă Comisiei se precizează că candidatul a declarat un venit lunar mediu de 31 616 MDL (combinând salariul de procuror și venitul de la gospodăria țărănească a mamei sale), astfel întrunind prima cerință.

Comisia de evaluare a remarcat că, fiind întrebat despre rolul său în gestionarea gospodăriei țărănești și despre orice venit pe care l-a primit de la aceasta, candidatului a explicat că gospodăria țărănească era administrată de mama și fratele său, el nu a fost implicat și nici nu a primit vreun venit din activitatea respectivă. În privința procesului-verbal și decizia Comisiei de credit a băncii, candidatul a declarat că nu furnizase aceste informații băncii și că informațiile nu erau corecte.

Deopotrivă, Comisia de evaluare a constatat că, potrivit informațiilor prezentate de administrația publică locală la care a fost înregistrată gospodăria țărănească a confirmat că fondatoarea gospodăriei nu este candidatul, ci mama acestuia. Iar, Serviciul Fiscal de Stat a confirmat că gospodăria țărănească nu

a depus nicio declarație fiscală sau raport între anii 2008 și 2022, ceea ce-ar fi însemnat că era inactivă și nu avea niciun venit.

În opinia Comisiei de evaluare, în conformitate cu criteriile băncii „V” pentru obținerea unui card Visa Platinum în 2012 și 2014, salariul candidatului de la procuratură era insuficient. Deși informațiile privind venitul candidatului de la gospodăria țărănească ar putea să nu fie corecte, Comisia nu a acceptat faptul că informațiile date nu au fost prezentate băncii de către candidat. Or, informațiile privind venitul au fost necesare pentru obținerea liniilor de credit, iar candidatul nu a comunicat nimic cu privire la cine altcineva le-ar fi furnizat.

În această ordine de idei, Comisia de evaluare a concluzionat că are dubii serioase în legătură cu faptul că beneficiind de linii de credit de la banca „V” pe baza unor informații false și în contradicție cu politica de creditare a băncii „V”. Astfel, Comisia a considerat că, candidatul a încălcat grav normele de etică profesională, deoarece acesta nu era eligibil pentru respectivele linii de credit și a putut deveni eligibil doar pe baza unor informații false privind veniturile sale. Chiar dacă candidatul nu a prezentat aceste informații băncii, acesta ar fi trebuit, în mod rezonabil, să cunoască cerințele băncii, însă a acceptat, totuși, liniile de credit, în ciuda neeligibilității sale.

Subsecvent, Comisia de evaluare a remarcat că nu a identificat nicio încălcare în obținerea unei linii de credit de la banca „M”.

(ii) Utilizarea liniilor de credit.

Comisia a evaluat existența împrumuturilor, creditelor și a altor acorduri care pot genera beneficii financiare, inclusiv utilizarea liniilor de credit de la băncile „V” și „M” în anul 2022.

În prima și a doua rundă de întrebări, candidatul a susținut că sumele de credit revolving autorizate de banca „V” în 2012 și 2014 au fost, de fapt, utilizate de prietenul său G.C., care are o afacere în agricultură, construcții și reparații auto. Candidatul a menționat că împrumuturile de credit revolving au fost utilizate de el în numele lui G.C. pentru activitatea antreprenorială a G.C. și pentru a stinge unele dintre obligațiile restante ale G.C. Totuși, candidatul a concretizat că, familia sa tot a avut acces la aceste carduri bancare.

În comunicarea scrisă, candidatul a explicat că sumele obținute de dânsul pentru G.C. au început de la 100 000 MDL în 2012 și au ajuns la 200 000 MDL în 2014. Aceste sume au fost acordate de candidat lui G.C. fără dobândă. Iar, G.C., la rândul său, a confirmat declarațiile candidatului.

În cea de-a treia rundă de întrebări, candidatul a declarat că a utilizat o altă linie de credit revolving contractată de la banca „M”, în valoare de

100 000 MDL, pentru a rambursa datoriile unui al doilea prieten, cu inițialele G.V. și ale fratelui candidatului, ambii lucrând în sectorul agricol.

În cadrul audierii, candidatului i s-a solicitat să își exprime opinia cu privire la „dacă susținerea financiară a unor astfel de activități antreprenoriale contravine Legii cu privire la procuratură și normelor de etică ale procurorilor”. Candidatul a explicat că, dacă s-ar întoarce înapoi, n-ar mai avea așa carduri de revolving și că, în opinia sa, faptul că a ajutat un prieten neavând careva beneficii nu contravine legislației în vigoare.

Comisia de evaluare a remarcat că, potrivit calculelor sale, în perioada 2012 – 2020, candidatul a acordat împrumuturi în valoare totală de 1 877 207 MDL prietenilor săi G.C. și G.V., dar și fratelui său. Comisia a constatat că, candidatul a acordat sprijin financiar în sume mari exclusiv unor antreprenori și că acest lucru a fost făcut pentru o perioadă lungă de timp.

În opinia Comisiei de evaluare, implicarea candidatului în favoarea activităților antreprenoriale ale prietenilor săi G.C. și G.V., dar și a fratelui său, contravine prevederilor art. 35 alin. (2) lit. e) din Legea cu privire la Procuratură nr. 294/2008, care prevedea că procurorul nu are dreptul să desfășoare activitate de întreprinzător sau activitate comercială, direct sau prin persoane interpose. Astfel, prin acțiunile sale, candidatul a încălcat și art. 5 lit. a) din Codul de etică al procurorilor din anul 2011, care îi obliga pe procurori să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu în conformitate cu legea.

Comisia de evaluare a menționat că, deși nu este clar dacă candidatul a obținut un beneficiu financiar direct din partea prietenilor și fratelui său datorită sprijinului financiar oferit, acordarea unui astfel de sprijin financiar unor antreprenori pentru realizarea activităților lor comerciale contravine Legii cu privire la Procuratură și Codului de etică al procurorilor. Or, în calitate de procuror, candidatul trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate. Prin statutul lor oficial, procurorii își asumă responsabilități care le depășesc pe cele care le revin cetățenilor obișnuiți. Așa cum s-a remarcat în preambulul Codului de etică al procurorilor din 2016.

c) Avere nejustificată identificată pentru perioada 2017 – 2018 și 2021

(i) Avere nejustificată în sumă de 126 349 MDL în 2017, care determină imposibilitatea candidatului de a avea economii la începutul anului 2018.

Comisia de evaluare a relevat că, pentru a înțelege averea nejustificată a candidatului pentru anul 2018, a analizat mai întâi discrepanța de avere a candidatului pentru anul 2017.

Conform informațiilor disponibile, în anul 2017, candidatul pare să fi avut ieșiri de numerar mai mari decât intrările de numerar, rezultând într-un sold negativ de -126 349 MDL.

Situația financiară din 2017

Venituri (sume nete)		Cheltuieli	
Descriere	Suma	Descriere	Suma
Economii în numerar la începutul anului	0 MDL	CCP	92 124 MDL
Salariul candidatului de la procuratură	178 055 MDL		
Salariul soției	28 295 MDL	Achiziționarea automobilului Toyota Camry (a/f 2017) (în total -33 000 USD)	584 924 MDL
Împrumut primit de la o instituție de credit	250 490 MDL (13 540 USD)	Achiziționarea asigurării Casco pentru automobilul Toyota Camry	26 141 MDL
Venit din vânzarea automobilului Toyota Camry	120 000 MDL	Economii în numerar la final de an	0 MDL
TOTAL VENITURI	576 840 MDL	TOTAL CHELTUIELI	703 189 MDL
SOLD: -126 349 MDL			

În comunicarea scrisă, la aspectul veniturilor și cheltuielilor pentru anul 2017, candidatul a susținut că Comisia a calculat de două ori prețul plătit pentru automobil, specificând că: „Pentru procurarea acestui automobil a fost contractat un credit de la [companie de creditare], în sumă de 250 490 MDL, la care s-a adăugat suma de 120 000 MDL, provenită din vânzarea automobilului, Toyota Camry, a/f 2003, obținându-se în final suma de 370 490 MDL, sumă necesară pentru achitarea primei rate și a primei de asigurare CASCO.

Comisia de evaluare a observat că, candidatul a susținut că a achitat doar 370 490 MDL (est. 20 000 USD) pentru automobil în 2017 (250 490 MDL din împrumut și 120 000 MDL din vânzarea automobilului anterior). Cu toate acestea, în conformitate cu punctul 3.1.1. din contractul de vânzare-cumpărare din 03 octombrie 2017, cumpărătorul (și anume soția candidatului) avea obligația de a plăti suma de 19 460 USD în termen de o zi lucrătoare de la semnarea contractului și alte 13 540 USD în cadrul unui grafic de

împrumut, totalizând 33 000 USD (584 924 MDL). Mai exact, creditorul (instituția de creditare) a achitat suma de 13 540 USD direct vânzătorului în numele soției candidatului, pe baza contractului de împrumut din 3 octombrie 2017 (această ultimă sumă urma să fie achitată prin transfer bancar în contul vânzătorului de către creditor, în numele cumpărătorului). Prin urmare, prețul total achitat pentru automobil a fost de 33 000 USD. Pentru a face rost de atât de mulți bani, familia candidatului a trebuit să folosească cele 120 000 MDL (6 489 USD) disponibile în urma vânzării, în septembrie 2017, a automobilului anterior de marca Toyota, apoi să facă rost de încă 12 971 USD (adică suma datorată la 3 octombrie 2017 minus suma disponibilă din vânzarea automobilului Toyota), plus încă 250 490 MDL (adică 13 540 USD) din împrumutul contractat. Astfel, totalul pentru automobilul nou se ridică la 584 924 MDL, și nu la 370 490 MDL, cât a pretins candidat.

În cea de-a cincea rundă de întrebări, candidatul a afirmat că indicele cheltuielilor de consum ale populației (CCP), calculat în conformitate cu metodologia BNS, este o presupunere neargumentată și a considerat că nu poate fi aplicată direct la caz. În acest sens, candidatul a evocat că, practic în totalitate, cheltuielile de consum ale familiei sale erau asigurate de către părinți și socri care locuiau la țară și îi aprovizionau cu produsele alimentare necesare. Însă, fiindu-i solicitat să prezinte o estimare a cheltuielilor de consum ale familiei sale în anul 2017, candidatul a răspuns că nu îi era cu putință să o facă. Astfel, Comisia a utilizat CCP la calcularea cheltuielilor candidatului pentru anul 2017. În această ordine de idei, Comisia de evaluare a remarcat că, chiar dacă ar fi acceptat o oarecare diminuare a CCP, aceasta nu ar fi eliminat discrepanța.

La cea de-a cincea rundă de întrebări, candidatul a susținut, de asemenea, că nu se poate presupune că nu a avut economii în numerar la sfârșitul și începutul anului. Candidatul a explicat că la finele fiecărui an, a avut economii în numerar, inclusiv la finele anului 2016, dar care nu depășeau o sumă mai mult de 15 salarii medii pe economie și, respectiv, nu au fost incluse în declarația anuală depusă conform Legii nr .133/2016.

Comisia de evaluare a notat că, chiar dacă s-ar accepta că candidatul a avut economii puțin sub nivelul de 15 salarii medii lunare, aproximativ 85 000 MDL în anul 2017, oricum ar rămâne o discrepanță în ceea ce privește averea acestuia pentru anul 2017.

În urma analizei inițiale a situației financiare a candidatului în anul 2017, Comisia a constatat că cheltuielile acestuia au depășit veniturile sale cu 126 349 MDL, care este o sumă semnificativă. Comisia a remarcat că nu a identificat dovezi pe baza cărora să diminueze semnificativ volumul cheltuielilor candidatului, decât dacă ar îngădui o ușoară reducere, bazată pe declarațiile candidatului că ar fi primit produse alimentare de la socrii săi.

Chiar dacă s-ar îngădui o reducere foarte generoasă a CCP cu 15%, valoarea s-ar diminua doar până la aproximativ 77 519 MDL. Admițând și mai multă indulgență față de candidat, ar fi posibil ca acesta să fi avut economii la începutul anului până la suma de aproximativ 80 000 MDL (deși conform analizei situației financiare a candidatului în anul 2016, acest lucru este puțin probabil). Chiar și cu aceste îngăduiri extrem de generoase față de candidat (care nu au fost argumentate în niciun fel de către candidat), acest lucru ar putea, teoretic, să determine reducerea discrepantei dintre venituri și cheltuieli în anul 2017 la aproximativ 31 000 MDL.

Astfel, Comisia a conchis că, situația financiară a candidatului în anul 2017 este suficientă pentru a genera dubii cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate financiară în conformitate cu art. 8 alin. (4) lit. b), alin. (5) lit. c), d), e) f) din Legea nr. 26/2022 în legătură cu averea nejustificată identificată pentru anul 2017. Cu toate acestea, având în vedere că valoarea discrepantei, privită în cea mai favorabilă lumină pentru candidat, rămâne relativ mică, aceste dubii în privința anului 2017 nu s-au ridicat la nivelul pe care Comisia le-a considerat serioase.

Subsecvent, Comisia a atras atenția că, ceea ce reiese, în mod clar, din analiza discrepantei pentru în anul 2017, este că nu era cu puțință ca la începutul anului 2018 candidatul să fi avut economii de numerar.

(ii) Avere nejustificată în sumă de 133 200 MDL în anul 2018.

Comisia de evaluare a constatat că, în anul 2018, candidatul ar fi avut ieșiri de numerar mai mari decât intrările de numerar, rezultând într-un sold negativ de 133 200 MDL. Candidatul nu a declarat economii de numerar la începutul anului 2018 și nu ar fi putut avea astfel de economii. Candidatul nu a declarat economii de numerar nici la sfârșitul anului.

Situația financiară din 2018

Venituri		Cheltuieli	
Descriere	Suma	Descriere	Suma
Economii în numerar la începutul anului	0 MDL	CCP	98 964 MDL
Salariul de la procuratură	201 050 MDL	Vacanță	32 712 MDL
Salariul soției	28 642 MDL	Rambursarea împrumutului contractat pentru	231 216 MDL

		automobilul Toyota Camry	
Utilizarea unei linii de credit revolving de la banca „M”	61 727 MDL	Rambursarea împrumutului acordat sub forma unei linii de credit revolving	61 727 MDL
TOTAL VENITURI	291 419 MDL	TOTAL CHELTUIELI	424 619 MDL
SOLD: -133 200 MDL			

Comisia de evaluare a menționat că, în cea de-a cincea rundă de întrebări, fiind întrebat despre sursele mijloacelor financiare pentru acoperirea cheltuielilor în anul 2018, candidatul a menționat pentru prima dată suma de 200 000 MDL pe care a pretins că a primit-o de la socrii săi în anul 2018 ca rambursare a unui împrumut pe care l-a acordat acestora în anul 2016. Candidatul a pretins că aceste mijloace ar fi fost primite de la socrii săi în ianuarie 2018 și că ar fi fost utilizate pentru rambursarea împrumutului contractat în octombrie 2017 pentru achiziționarea automobilului Toyota Camry. Însă, candidatul niciodată nu a indicat împrumutul dat în declarațiile depuse la Autoritatea Națională de Integritate sau Comisiei. De asemenea, candidatul nu a prezentat niciun document sau confirmare cu privire la acel împrumut. Cu toate acestea, în comunicarea scrisă cu Comisia, candidatul a declarat, cu privire la rambursarea împrumutului, că, aproximativ, prin luna martie anul 2016, socrii săi l-au rugat să le împrumute suma de 200 000 MDL, ca să plătească muncitorii care lucrau în afacerea lor din domeniul agricol. Astfel, le-a acordat suma solicitat acestora (în euro fiind echivalentul la aproximativ 200 000 MDL, în acel moment), care i-a fost restituită abia la începutul lunii ianuarie 2018. La această sumă a mai adăugat din economiile sale salariale și ale soției, și imediat a achitat creditul preluat de la companie de creditare.

Comisia de evaluare a remarcat că nu poate accepta declarațiile candidatului cu privire la mijloacele pe care acesta pretinde că le-ar fi primit de la socrii săi (sub forma rambursării unui împrumut) în ianuarie 2018 pentru a rambursa integral împrumutul luat pentru achiziționarea unui automobil în anul 2017. Or, candidatul nu a declarat niciodată despre existența acestui împrumut, până când nu i s-a cerut confirmarea sursei mijloacelor financiare utilizate pentru acoperirea cheltuielilor suportate în anul 2018. Acesta nu a fost declarat niciodată la Autoritatea Națională de Integritate. Suma pe care candidatul pretinde că ar fi primit-o ca rambursare în ianuarie 2018 este, de fapt, convenabil apropiată de suma achitată la 31 ianuarie 2018, și anume de

231 216 MDL, pentru stingerea împrumutului contractat pentru achiziționarea automobilului Toyota în anul 2017.

În opinia Comisiei de evaluare, candidatul a oferit explicații contradictorii, făcând trimitere, în primul rând, la economii de 200 000 MDL care au fost utilizate pentru a achita pentru automobil în octombrie 2017, precum și pentru a rambursa împrumutul în 2018. Explicațiile candidatului au creat și mult mai multă derută în ceea ce privește sursele utilizate de acesta pentru a acoperi cheltuielile, atât în anul 2017, cât și în anul 2018.

În privința chestiunii rambursării împrumutului acordat candidatului sub forma unei linii de credit revolving de banca „M”, Comisia de evaluare a notat că, potrivit candidatului acesta ar fi fost rambursat de prietenul său G.V. Împrumutul dat este cel utilizat de G.V., care avea la acea vreme afaceri în agricultură și care administra o gospodărie țărănească începând cu anul 2007. G.V. a avut acces la cardul de credit (în baza declarației pe propria răspundere transmisă de G.V. Comisiei. Acesta a folosit linia de credit prin retragerea de numerar de pe acel card de la bancomate). Totuși, acel card și linia de credit au mai fost, de fapt, utilizate și în 2018 de familia candidatului pentru cheltuieli personale. În comunicarea scrisă, precum și la audiere, candidatul a recunoscut că și familia sa a folosit liniile de credit de la banca „M” în scopuri personale.

Comisia de evaluare a constatat că suma de 61 727 MDL (de care s-a ținut cont la calcularea fluxurilor de intrare și ieșire) a fost implicată în următoarele achiziții efectuate cu cardul de credit pentru cheltuieli personale, după cum urmează:

- a) 23 100 MDL pe 22 septembrie 2018 la un magazin de accesorii pentru pescari și vânători;
- b) 3 042 MDL pe 25 septembrie 2018 la Toyota Moldova Center;
- c) 29 250 MDL pe 04 octombrie 2018 la un magazin de haine de marcă (articole de îmbrăcăminte și încălțăminte); și
- d) 6 335 MDL pe 17 octombrie 2018 la un magazin de sport (haine și îmbrăcăminte).

Ținând cont de aceste elemente specifice, Comisia de evaluare a conchis că aceste cheltuieli au fost suportate de familia candidatului.

Comisia de evaluare a observat că, în răspunsurile sale adresate Comisiei, candidatul a contestat și calcularea indicelui cheltuielilor de consum ale populației (CCP), afirmând că aceasta este doar o presupunere nefondată și că nu poate fi aplicată direct acestui caz. În acest sens, Comisia a menționat că, în octombrie 2018, familia candidatului a cheltuit aproximativ 35 585 MDL pentru haine și încălțăminte. Conform calculelor Biroului Național de Statistică pentru 2018, cheltuielile medii pentru această categorie de cheltuieli ar fi constituit 12 240 MDL pentru un cuplu cu un copil, comparativ cu 35 585

MDL cheltuiți de candidat în doar o singură lună. Aceasta înseamnă că, în realitate, candidatul a cheltuit mai mult decât valoarea cheltuielilor medii calculate de Comisie utilizând sumele CCP calculate de BNS. În consecință, Comisia a respins declarația candidatului cu privire la reducerea CCP-ului pentru 2018, din următoarele motive:

a) candidatul nu a oferit explicații sau argumente credibile pentru reducerea CCP-ului, nici estimări ale sale;

b) cheltuielile candidatului în anumite categorii depășesc, de fapt, cu mult, pragul CCP; și

c) Comisia nu a putut verifica valoarea bunurilor primite cu titlu gratuit; persoana evaluată are sarcina de a justifica în mod convingător reducerea cheltuielilor sale de consum.

De asemenea, candidatul a declarat că dispunea de economii în numerar la începutul anului 2018. Cu toate acestea, Comisia, analizând fluxurile mijloacelor financiare ale candidatului pentru anul 2017, a identificat un sold negativ de 126 349 MDL. Chiar și după ce a făcut concesii generoase la adresa candidatului, Comisia a conchis că, în pofida tuturor analizelor posibile ale veniturilor și cheltuielilor candidatului și ținând cont de probe din perspectiva cea mai favorabilă candidatului, totuși rămâne o diferență negativă între venituri și cheltuieli pentru anul 2017. Fapt ce presupune că, candidatul nu putea să dețină economii de orice sumă la începutul anului 2018. Constatarea dată face afirmația candidatului, că deținea economii în ianuarie 2018, să devină neplauzibilă și incompatibilă cu soldul financiar negativ înregistrat la sfârșitul anului 2017. De asemenea, declarațiile candidatului în fața Comisiei au fost fie rezultatul unei confuzii extreme a candidatului în ceea ce privește situația sa financiară, fie au constituit în mod intenționat o prezentare eronată a situației sale financiare din anii 2017 și 2018.

(iii) Avere nejustificată în sumă de 219 801 MDL în anul 2021

Comisia de evaluare a constatat că, în anul 2021, candidatul a avut ieșiri de numerar mai mari decât intrările de numerar, rezultând într-un sold negativ de 219 801 MDL. Candidatul nu a declarat economii în numerar la începutul anului 2021. În 2021, familia candidatului a primit salarii în sumă de 273 869 MDL. Valoarea CCP pentru familia candidatului a constituit 136 188 MDL, în 2021. De asemenea, candidatul a procurat asigurări de viață pentru trei membri ai familiei în sumă de 68 389 MDL, a achiziționat două terenuri pentru care a achitat în total 163 593 MDL și a achitat suma de 10 500 MDL pentru studiile fiului său, precum și a achiziționat un automobil model Skoda Rapid pentru suma de 115 000 MDL. Candidatul nu a declarat economii în numerar la sfârșitul anului 2021.

Situația financiară din 2021

Venituri		Cheltuieli	
Descriere	Suma	Descriere	Suma
Economii în numerar la începutul anului	0 MDL	CCP	136 188 MDL
Salariul candidatului de la procuratură	217 560 MDL	Asigurare de viață (3 membri ai familiei)	68 389 MDL
Salariul soției	56 309 MDL	Procurarea unui teren pentru construcții	133 593 MDL
		Procurarea terenului nr.2 teren	30 000 MDL
		Achitarea studiilor universitare pentru fiul candidatului	10 500 MDL
		Achiziționarea unui automobil Skoda Rapid	115 000 MDL
		Economii în numerar la final de an	0 MDL
TOTAL VENITURI	273 869 MDL	TOTAL CHELTUIELI	493 670 MDL
SOLD: -219 801 MDL			

Comisia de evaluare a remarcat că, în comunicarea scrisă cu Comisia, candidatul a contestat calculul CCP și lipsa cheltuielilor în numerar, explicând ulterior că, dacă la caz efectua un calcul cu includerea sumei de 117 000 lei (care reprezintă circa 14,8 salarii medii pe economie în anul 2020) și veniturile salariale oficial obținute de dânsul și soția sa, atunci cheltuielile referitoare la asigurarea de viață, procurarea a 2 terenuri și plata contractului de studii se prezintă ca fiind justificate.

Candidatul nu a contestat restul cheltuielilor identificate de Comisie, doar CCP și lipsa de economii. Comisia a menționat că, deși candidatul

folosește suma de 117 000 MDL ca fiind 14,8 salarii medii în 2020, suma cu adevărat relevantă este 130 740 MDL, care constituie 15 salarii medii pentru 2021, an în care a fost depusă declarația).

Comisia de evaluare a considerat că, dacă se include suma de 117 000 MDL ca fiind economii din anul 2020, atunci suma de 117 000 MDL trebuie considerată drept cheltuieli pentru anul precedent, 2020. Acest fapt va duce la un sold negativ de 87 027 MDL pentru anul precedent, 2020. Prin urmare, acest fapt ar submina existența acestor economii în 2021, făcându-le neplauzibile și creând dubii serioase cu privire la existența acestor economii, într-adevăr, doar atunci când Comisia a pus în fața candidatului dezechilibrele din 2021 (în cea de-a cincea rundă de întrebări scrise), acesta a spus că ar fi avut o sumă egală cu 14,8 salarii medii pe economie la începutul anului 2021, adică 117 000 MDL care i-ar fi permis să acopere cheltuielile.

Prin urmare, Comisia a refuzat să adauge suma de 117 000 MDL ca economii la începutul lui 2021.

De asemenea, Comisia de evaluare a menționat că are dubii cu privire la afirmațiile repetate ale candidatului că ar fi deținut economii în sumă puțin mai mică decât totalul de 15 salarii medii (în acest caz, suma pretinsă ajunge la 14,8 salarii medii), ceea ce ar fi declanșat o obligație de declarare, în special atunci când reflectăm asupra afirmațiilor dezmințite ale candidatului privind economii similare la începutul anului 2018.

Suplimentar, Comisia de evaluare a respins propunerea ca CCP-ul să fie redus, din următoarele motive:

a) candidatul nu a oferit explicații sau argumente credibile pentru reducerea CCP-ului, nici estimări ale sale; și

b) Comisia nu a putut verifica valoarea bunurilor primite cu titlu gratuit; persoana evaluată are sarcina de a justifica în mod convingător reducerea cheltuielilor sale de consum.

La fel, Comisia de evaluare a mai constatat că, candidatul a admis existența unor cheltuieli curente în perioada 2014 – 2023 pentru finalizarea lucrărilor la casa din Briceni. Mai exact, candidatul a declarat că, între 2014 și 2023, a achitat încă aproximativ 100 000 MDL (aproximativ 5 400 EUR) pentru a finaliza lucrările de construcție. Acest lucru înseamnă că ar trebui să se adauge cheltuieli suplimentare la cheltuielile candidatului pentru anii 2018 și 2023 pentru a reflecta lucrările curente la casă admise de candidat (dacă s-ar fi repartizat cei 100 000 MDL în mod egal pe perioada de zece ani, acest lucru ar adăuga încă 10 000 MDL cheltuieli pentru fiecare an). Întrucât candidatul nu a prezentat nici o estimare anuală a cheltuielilor suportate de familia sa pentru lucrările de construcție și renovare în desfășurare la casa lor din Briceni, Comisia nu a avut posibilitatea să adauge această categorie de cheltuieli la calculul cheltuielilor. Astfel de cheltuieli ar fi majorat și mai mult

fluxurile de ieșire a mijloacelor financiare (posibil în mod semnificativ) și, prin urmare, ar fi determinat un dezechilibru și mai sporit dintre venituri și cheltuieli în 2021.

Comisia a conchis că, candidatul nu a fost niciodată transparent în răspunsurile sale cu privire la cheltuielile legate de construcția casei din orașul Briceni. Astfel, nu a fost clar cum au fost acoperite aceste cheltuieli și câți bani a cheltuit candidatul pentru ridicarea casei și a construcțiilor auxiliare ale acesteia, ceea ce s-a întâmplat aproape pe parcursul întregii perioade de evaluare, în conformitate cu afirmațiile candidatului potrivit cărora a trecut cu traiul în casă abia în 2022. Aceste cheltuieli ar fi sporit și agravat dezechilibrul.

De asemenea, soldul negativ total de 353 001 MDL pentru anii 2018 și 2021 a rezultat, în mare parte, din achiziția de către candidat a unor bunuri imobile, automobile și obligații financiare în cursul acestor ani. Prin urmare, reducerea CCP și luarea în considerare a potențialelor economii în numerar ce nu depășesc pragul de 15 salarii medii pe economie pentru anii respectivi nu ar „echilibra dezechilibrul”.

În această ordine de idei, Comisia de evaluare a concluzionat că are dubii serioase cu referire la averea nejustificată a candidatului în sumă de 353 001 MDL identificată pentru anii 2018 și 2021, dubii care nu au fost înlăturate de candidat.

LEGISLAȚIA ȘI STANDARDELE RELEVANTE

30. Cu referire la cadrul normativ aplicabil, în debutul analizei sale, Completul de judecată special observă că, în contestație, reclamantul a invocat că prevederile Codului administrativ au prioritate față de prevederile Legii nr. 26/2022.

31. La aspectul dat, Completul de judecată special învederează că, aplicarea Codului administrativ și limitele ei este o problemă de interpretare și aplicare a legii asupra căreia decide Curtea Supremă de Justiție ca instanță de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 01 decembrie 2022, §24, DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, §19).

32. Art. 1 din Legea nr. 26/2022 prevede că:

„Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Magistraturii, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.”

33. Art. 4 alin. (1) și (2) din Legea nr. 26/2022 stipulează că:

„Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.”

34. Art. 14 alin. (6) din Legea nr. 26/2022 statuează că:

„Cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.”

35. Art. 1 alin. (1) și (2) din Codul administrativ prevede că:

„Legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.”

36. Prin urmare, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Deși, Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale.

37. Art. 10 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017 reglementează că:

„Legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.”

38. Art. 7 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 prevede că:

„În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4).”

39. Preambulul Legii nr. 26/2022 are următorul conținut:

„În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor

de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.”

40. Criteriile de evaluare sunt prevăzute de art. 8 alin. (2)-(5) din Legea nr. 26/2022 și prevăd următoarele:

„(2) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;

b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;

c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

(3) În cazul lipsei unor reguli de etică și conduită aprobate pentru domeniul în care activează sau a activat candidatul, se verifică dacă comportamentul din trecut al candidatului provoacă sau nu suspiciuni rezonabile referitoare la corespunderea acestuia cu standardele etice și de conduită stabilite pentru judecători și procurori.

(4) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;

b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

(5) Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;

b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;

d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);

e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;

- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art.2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.”

41. Articolul 13 din Legea nr. 26/2022 reglementează modul de adoptare a deciziei Comisiei. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

- „(1) În urma desfășurării procedurii de evaluare, Comisia de evaluare emite o decizie motivată privind constatarea promovării sau nepromovării evaluării. Retragerea din concurs a unui candidat ulterior datei transmiterii către Comisia de evaluare a listelor cu candidați de către instituțiile responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, indiferent de motivul invocat de candidat, se echivalează cu nepromovarea evaluării de către candidatul respectiv.
- (2) Decizia Comisiei de evaluare trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării.
- (3) Decizia Comisiei de evaluare se adoptă cu votul majorității membrilor care participă la luarea acesteia. Membrii Comisiei de evaluare nu au dreptul să se abțină de la vot. [...]
- (5) Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.
- (6) Decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Decizia se expediază organelor competente potrivit legii pentru examinarea încălcărilor depistate, însă constatările din decizie nu au o valoare probantă pentru orice alte proceduri sau procese. [...]”

42. Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021 (§11), Comisia de la Veneția și Direcția Generală au observat că

„Integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe; asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție – încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte mult, sau esențial, de integritatea personală și de competența și credibilitatea apartenenței sale.”

43. Comisia de la Veneția și Direcția Generală și-au exprimat anterior opinia, în alte contexte, că situațiile critice din domeniul justiției, ca niveluri extrem de ridicate de corupție, pot justifica soluții la fel de radicale, precum un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, ține de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația predominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii și procurorii, precum și membrii CSM și CSP, la evaluări extraordinare de integritate.

44. Potrivit Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 06 decembrie 2021:

„Identificarea unor pârghii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat de indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate.

Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem.”

45. În § 34 din Avizul nr. 24 (2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sisteme judiciare independente și imparțiale, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) a reamintit că:

„procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat al mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de a asigura independența acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acesteia și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Magistraturii și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate

corespunzător, că ating un echilibru între beneficii a măsurii, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției, și posibilele efecte negative ale acesteia.”

46. De asemenea, în § 50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au indicat că sunt la curent cu faptul că proiectul articolului 12 reflectă articolul 8 din Legea nr. 26/2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Magistraturii. Totuși, ceea ce se permite cu scopul examinării candidaților, nu neapărat se permite în vederea evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, mizele sunt mai mari pentru ei și pentru stabilitatea ordinii juridice în general. Deși criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile și bazate pe o evaluare globală a integrității candidaților, a antecedentelor, a relațiilor etc., destituirea unui judecător sau a unui procuror numit în funcție într-un mod legal trebuie să fie justificată cu referința mai precisă la o conduită inadecvată, care ar trebuie să fie mai bine definită de lege.

47. Potrivit opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității implică implementarea unui proces de mecanisme care vizează garantarea celor mai înalte norme în materie de conduită și de integritate financiară solicitate pentru accederea în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea CDL-AD(2022)011, §9-10).

48. În Avizul său, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au mai notat că Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când are „dubii serioase” cu privire la comiterea de către judecător sau un procuror a unor încălcări. Această normă presupune că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate, nici nu atrag direct răspunderea penală, ceea ce ar necesita cel mai probabil un alt standard de probă (mai înalt). Într-o anumită măsură, această structură reduce potențialul unui conflict dintre constatările Comisiei de evaluare și ale altor organe administrative sau judiciare, menționate anterior.

49. La 6 aprilie 2023, Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022. În §§ 120, 123, 133, 134, 135 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, Curtea Constituțională a reținut următoarele:

„prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în

fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, mutatis mutandis, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a) din Lege.

Pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

Cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, Curtea a constatat că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.”

50. Articolul 14 din Legea nr. 26/2022 reglementează modul de contestare a deciziilor Comisiei de evaluare și de examinare a contestațiilor. Partea relevantă a art. 14, în vigoare la momentul depunerii contestației, este următoarea:

„(1) Decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

(2) Candidatul evaluat poate contesta decizia defavorabilă a Comisiei de evaluare la Curtea Supremă de Justiție, în cadrul căreia se instituie un complet de judecată special compus din 3 judecători și un judecător supleant. Judecătorii și judecătorul supleant sunt desemnați de președintele Curții Supreme de Justiție și confirmați prin decret al Președintelui Republicii Moldova. [...]

(6) Cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv. [...]

(8) La examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

(9) Decizia completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se notifică participanților în termen de 5 zile de la data emiterii. [...]"

51. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 239 din 106 septembrie 2024, au fost introduse modificări la articolul 14 alineatul (8), după cum urmează:

„la litera b), cuvintele „și dispunerea reevaluării” se substituie cu cuvintele „și dispunerea o singură dată a reevaluării”;

alineatul se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) constatarea promovării sau nepromovării evaluării în cazul contestării repetate a deciziei Comisiei de evaluare, adoptată în urma reevaluării dispuse anterior.”

52. În § 81 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26/2022, Curtea Constituțională a stabilit că:

„legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele curențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi considerată o problemă centrală a litigiului.”

53. Verificând dacă dispozițiile contestate îi permit Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție să „examineze suficient” problemele centrale ale eventualelor litigii, Curtea Constituțională a admis că dispozițiile contestate sunt apte să realizeze obiectivul urmărit de legislator, i.e. să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative [Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023, § 83].

54. Curtea a observat că articolul 12 alin.(4) din Legea nr. 26/2022 stabilește drepturile candidatului în cadrul procedurii de evaluare și prevede:

„Candidatul are următoarele drepturi:

a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;

- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;
- d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;
- e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.”

55. Completul de judecată special reține că noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată doar printr-o referință la dreptul intern al statului pârât; este vorba de o noțiune „autonomă”, care reiese din Convenție. Art. 6 §1 se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației ce reglementează modul de stabilire a „contestației” (lege civilă, comercială, administrativă etc.) și de autoritatea competentă să o soluționeze (instanță de drept comun, organ administrativ etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, §34; Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), §43; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), §106].

56. Aplicabilitatea art. 6 §1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații” (în limba engleză „dispute”). În plus, trebuie să se întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile sale de exercitare. În sfârșit, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru ca art. 6 §1 să fie aplicabil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), §99; Károly Nagy împotriva Ungariei (MC), §60; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), §106].

57. Prin urmare, Completul de judecată special conchide că prin prisma art. 6 §1 CEDO, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 și articolul 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, pentru a stabili dacă în cadrul procedurii de evaluare reluate Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, urmează a fi verificat faptul dacă reclamantului Victor Comerzan i-au fost respectate drepturile procedurale prevăzute de lege specială.

58. Completul special al Curții Supreme de Justiție reține că, deși marja de apreciere a Comisiei în ce privește „dubiile serioase” nu este nelimitată (concluziile trebuie să se bazeze pe date obiective), ea este destul de largă. Eventualele riscuri în raport cu beneficiile, în cazul neadmiterii unui candidat, deși, integru, însă care nu a fost în stare să înlăture anumite dubii în privința sa, sunt cu mult mai mici decât în situația în care este admis un candidat neintegru din considerentul că orice dubiu ar

trebui să fie interpretat în favoarea persoanei. Această stare e determinată atât de interesul general sporit față de procesul de preselectie în Consiliul Superior al Procurorilor, cât și de eventuala interferență redusă în drepturile subiecților supuși evaluării, spre deosebire de consecințele vetting-ului propriu-zis.

59. Completul special al Curții Supreme de Justiție învederează că, în speță, nu se pune în discuție dreptul reclamantului de a rămâne în profesie, ci se referă la o evaluare pre-vetting, adică la un exercițiu unic, de preselectie în organul de autoadministrare, într-un moment istoric, caracterizat printr-o percepție general acceptată că lucrurile în justiție merg foarte prost având la bază diferite cauze (corupție, neprofesionalism, obediență cronică față de politic etc.). În astfel de circumstanțe este imperios necesar ca persoanele care să accedă în organele de autoadministrare să aibă o reputație ireproșabilă, ca să nu existe nici un dubiu în privința lor. Or, în caz contrar, deciziile adoptate de aceste organe, inclusiv cele prin care se va răsturna o eventuală propunere care va veni deja din partea unei comisii vetting, nu se vor bucura de credibilitate și nu vor avea capacitatea de a convinge publicul larg că sunt corecte.

60. Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 stipulează că:

„În contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.”

61. Art. 35 alin. (2) lit. e) din Legea cu privire la Procuratură nr. 294/2008 (în vigoare până la 01 august 2016):

„Procurorul este supus unui regim de interdicții conform căruia nu are dreptul să desfășoare activitate de întreprinzător sau activitate comercială, direct sau prin persoane interpuse.”

62. Art. 14 din Legea cu privire la Procuratură nr. 3/2016 (în vigoare la 01 august 2016):

„(1) Funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, precum și cu alte activități remunerate sau neremunerate.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), procurorul poate desfășura activități didactice și științifice. Regulile privind cumulul funcției cu aceste activități se stabilesc de către Consiliul Superior al Procurorilor.”

63. Pct. 5 lit. a) și b) Codul de etică al procurorului, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-3d-228/11 din 04 octombrie 2011:

„Procurorul este obligat:

a) să îndeplinească atribuțiile de serviciu în conformitate cu legea și actele internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) să respecte regulile deontologice ale procurorilor și să se abțină de la fapte care compromit onoarea și demnitatea profesiei de procuror.”

64. Pct. 8 lit.a), d) și e) din Codul de etică al procurorului, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-3d-228/11 din 04 octombrie 2011:

„În afara exercitării atribuțiilor de serviciu procurorul:

a) va dispune de un comportament care ar păstra și consolida încrederea populației în imparțialitatea și prestigiul activității de procuror.

d) se va comporta într-un mod în care să promoveze și să mențină încrederea publicului în profesia de procuror

e) nu trebuie să îndeplinească însărcinări care ar putea fi percepute drept acte ce compromit integritatea, probitatea și imparțialitatea lui ca procuror.”

65. Conform pct. 6 din Codul de etică al procurorilor, aprobat la 27 mai 2016, procurorii se află în serviciul societății, sunt responsabili de conduita lor și au datoria ca prin fiecare acțiune și decizie să onoreze jurământul depus, respectând cele mai înalte standarde de etică și conduită potrivit următoarelor principii:

„6.1 *Principiul supremației legii*

Potrivit acestui principiu, procurorul trebuie:

6.1.1 să respecte legislația națională și actele internaționale la care Republica Moldova este parte, principiile judecății echitabile cum sunt prevăzute în articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, actele normative ale Procuraturii, și ale organelor de autoadministrare a procurorilor.”

66. Anexa la Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16 iunie 2010:

„Funcțiile de demnitate publică sunt *inter alia*: Procuror General, prim-adjunct al Procurorului General, adjunct al Procurorului General, procurori de toate nivelurile.”

67. Art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016:

„Subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt:

a) persoanele care dețin funcțiile de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.”

68. Art. 4 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 133/2016:

„Subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară:

d) activele financiare ale subiectului declarării, adică numerarul în monedă națională sau în valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie și care nu face obiectul unor depuneri în instituțiile financiare. Conturile bancare, unitățile de fond în fondurile de investiții, formele echivalente de

economisire și investire, plasamentele, obligațiunile, cecurile, cambiile, certificatele de împrumut, alte documente care încorporează drepturi patrimoniale personale ale subiectului declarării, ale membrilor de familie sau ale concubinului/concubinei lui, investițiile directe în monedă națională sau în valută străină făcute de el sau de membrii familiei lui, concubinul/concubina lui, precum și alte active financiare, dacă valoarea însumată a tuturor acestora depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie.”

69. Art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016:

„Responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.”

70. Art. 6 alin. (1) din Legea nr. 133/2016:

„Declarația se depune anual, până în data de 31 martie, indicându-se veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii de familie, concubinul/concubina lui în anul fiscal precedent, de asemenea bunurile deținute și interesele personale prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. b)-m) la data depunerii declarației.”

71. Pct. 14 din Instrucțiunea privind modul de completare a declarației de avere și interese personale, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Integritate nr. 2 din 13 ianuarie 2017 (în vigoare de la 17 februarie 2017 până la 18 februarie 2022):

„Capitolul V „ACTIVE FINANCIARE ÎN ȚARĂ ȘI/SAU ÎN STRĂINĂTATE” se completează după cum urmează:

La secțiunea C. „Numerar în monedă națională și/sau în valută străină care depășește suma a 15 salarii medii pe economie și care nu face obiectul unor depuneri în instituții financiare și alte documente care încorporează drepturi patrimoniale” - se declară numerarul în monedă națională sau în valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie la data depunerii declarației și care nu face obiectul unor depuneri în instituțiile financiare sau alte documente care încorporează drepturi patrimoniale, în baza cărora titularii dețin mijloace financiare cu o valoare care depășește limita stabilită, specificând și indicând numele și prenumele subiectului declarării, membrului familiei sau concubin/concubinei acestuia sau, după caz, ale persoanei cui au fost transmise mijloacele financiare, anul și luna când au fost dobândite drepturile, suma și valuta (la documente care încorporează drepturi patrimoniale pot fi atribuite recipisele în baza cărora au fost acordate mijloace financiare ca împrumut către terțe persoane etc.).”

72. Capitolul VIII din Regulamentul privind modul de completare a declarației de avere și interese personale în formă electronică, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Integritate nr. 15 din 27 februarie 2018 (în vigoare de la 09 martie 2018 până la 18 februarie 2022):

„VIII. Completarea compartimentului „Active financiare”:

Pct. 38 Informația privind activele financiare în țară și/sau în străinătate se completează după cum urmează:

3) La secțiunea C „Numerar în monedă națională și/sau în valută străină care depășește suma a 15 salarii medii pe economie și care nu face obiectul unor depuneri în instituții financiare și alte documente care încorporează drepturi patrimoniale” se indică numerarul în monedă națională sau în valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie la data depunerii declarației și care nu face obiectul unor depuneri în instituțiile financiare sau alte documente care încorporează drepturi patrimoniale, în baza cărora titularii dețin mijloace financiare cu o valoare care depășește limita stabilită și anume:

a) „Numele beneficiarului efectiv” – se indică numele de familie și prenumele subiectului declarării, al membrului de familie sau al concubinului/concubinei acestuia;

b) „Suma și valuta” - se indică suma în monedă națională sau în valută străină, la data depunerii declarației;

c) „Titularul bunului”- se indică numele de familie și prenumele persoanei fizice sau denumirea persoanei juridice care posedă numerarul/dreptul patrimonial;

d) „Tipul titularului” – se indică una din opțiuni: (1) persoană fizică rezidentă; (2) persoană fizică nerezidentă; (3) persoană juridică rezidentă; (4) persoană juridică nerezidentă. Acest câmp se completează doar în cazul în care titularul este altul decât beneficiarul efectiv;

e) „Informații de identificare a titularului altul decât beneficiarul efectiv” – în cazul persoanei fizice rezidente în Republica Moldova se indică numărul de identificare de stat al persoanei fizice (IDNP). În cazul persoanei fizice nerezidente se indică țara de reședință și numărul de identificare național (dacă numărul de identificare nu este aplicabil, se indică numărul de identificare fiscal).

În cazul persoanei juridice rezidente se indică numărul de identificare de stat al persoanei juridice (IDNO). În cazul persoanei juridice nerezidente se indică țara sau jurisdicția în care este înregistrată persoana juridică și numărul de înregistrare în registrul de stat din țara/jurisdicția respectivă.”

73. Art. 2 alin. (2) din Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare a procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/202, prevede că:

„La evaluarea conformității cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita la următoarele:

a. dacă incidentul a fost un eveniment singular;

b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii nesemnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;

c. sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.”

74. Conform pct. 1 din Anexa „Averea nejustificată” la Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare a procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/202, în hotărârea sa Xhoxhaj vs. Albania, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a calculat averea nejustificată după cum urmează:

„În sensul acestei hotărâri, „active lichide” înseamnă (A) soldul economiilor în numerar la sfârșitul unui anumit an calendaristic, așa cum este determinat de organismele de verificare a integrității (vetting), care ar trebui să fie egal cu (B) soldul bănesc disponibil al reclamantei și al partenerului ei din anul calendaristic precedent, plus (C) venitul anual al reclamantei și al partenerului ei generat în cursul anului calendaristic de raportare, conform documentelor juridice/oficiale, minus (D) orice cheltuieli (inclusiv, dar fără a se limita la, cheltuieli de trai, cheltuieli de călătorie, rambursări ipotecare). Eventualele discrepante în care (A) este mai mare decât $(B + C - D)$ ar da naștere unor active lichide nejustificate care nu sunt susținute de fluxul de numerar determinat din documentele din dosar.”

An calendaristic (sau orice altă perioadă)	
Fluxuri în numerar de intrare	Fluxuri de numerar de ieșire
„(B) soldul bănesc disponibil al reclamantei și al partenerului ei din anul calendaristic precedent”	„(D) orice cheltuieli (inclusiv, dar fără a se limita la, cheltuieli de trai, cheltuieli de călătorie, rambursări ipotecare)”
„(C) venitul anual al reclamantei și al partenerului ei realizat în cursul anului calendaristic de raportare, conform documentelor juridice/oficiale”	„(A) soldul economiilor de numerar la sfârșitul unui anumit an calendaristic”

Astfel, există avere nejustificată dacă: $A > B + C - D$. La rearanjarea ecuației prin adăugarea D pe ambele părți: $A + D > B + C$ (sau: $B + C < A + D$). Exprimată verbal pe scurt, această formulă calculează dacă fluxurile de numerar de ieșire („mod de viață” ($A + D$)) sunt mai mari decât venitul legitim ($B + C$).

75. Conform pct. 3.5 din Anexa „Averea nejustificată” la Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare a procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/202:

„Cheltuielile de consum pentru populație (CCP) sunt determinate și publicate anual de Biroul Național de Statistică (BNS). Aceste cheltuieli includ următoarele categorii: 1) produse alimentare și băuturi nealcoolice; 2) băuturi alcoolice și articole de tutungerie; 3) îmbrăcăminte și încălțăminte; 4) întreținerea locuinței, apă, electricitate și gaze; 5) mobilier; echipamente de uz casnic și întreținerea de rutină a acestora; 6) sănătate; 7) transport; 8) comunicare; 9) recreere și cultură; 10) educație; 11) restaurante și hoteluri; 12) bunuri și servicii diverse. Suma exactă pe fiecare candidat este calculată de Secretariatul Comisiei folosind datele BNS, ținând cont de numărul membrilor familiei, zona de reședință (rurală sau urbană) CCP parte din „cheltuieli” (sau fluxurile de numerar de ieșire).

Notă practică: „Cheltuielile de Consum ale Populației” se referă la faptul că declarantul trebuie să cheltuiască o anumită sumă pentru cheltuieli esențiale (nedeclarate), precum chirie/servicii comunale, îmbrăcăminte, transport, alimentație, medicamente, electrocasnice, gadgeturi etc.”

76. Conform pct. 3.6 din Anexa „Averea nejustificată” la Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare a procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/202:

„Dacă ieșirile subtotale sunt mai mari decât veniturile subtotalului, atunci există un dezechilibru financiar cu privire la declarant.”

77. Conform pct. 3.8 din Anexa „Averea nejustificată” la Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare a procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/202:

„În așa mod, într-o structură mai detaliată, formula arată după cum urmează:

Fluxuri de numerar în timpul perioadei [așa cum sunt definite]	
Fluxuri de numerar de intrare	Fluxuri de numerar de ieșire
Economii bancare și de numerar la începutul perioadei.	
Venituri cum ar fi salariul, comisioanele, veniturile, cadourile primite în bani, profiturile primite, moștenirea banilor etc.	Cheltuieli aferente bunurilor precum imobile, vehicule, obiecte prețioase, acțiuni etc., sau obiecte imateriale precum vacanțe, nunți, taxe școlare etc. Toate celelalte fluxuri de numerar de intrare, cum ar fi împrumuturile primite de la creditori sau împrumuturile rambursate de debitori.
Toate celelalte fluxuri de numerar de intrare, cum ar fi împrumuturile primite de la creditori sau împrumuturile rambursate de debitori.	Alte fluxuri de numerar de ieșire, cum ar fi împrumuturile acordate unui debitor sau împrumuturile rambursate unui creditor.
	Cheltuielile de Consum ale Populației (așa cum sunt definite).
	Economii bancare și de numerar la sfârșitul perioadei.
= Subtotal de intrare	= Subtotal de ieșire
Dacă subtotal de ieșire > subtotal de venit, atunci există venit nedeclarat.	

ARGUMENTELE PĂRȚILOR

a. Argumentele reclamantului

78. La 31 decembrie 2024, Victor Comerzan a depus cerere de contestare împotriva Comisiei de evaluare a procurorilor, solicitând anularea deciziei Comisiei de evaluare a procurorilor nr. 30 din 06 decembrie 2024 „privind candidatura lui Victor Comerzan, candidat la funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor” și dispunerea reevaluării sale.

79. În motivarea acțiunii, Victor Comerzan a invocat, ca unul dintre principalele motive, caracterul viciat al procedurii de evaluare și încălcarea dreptului la apărare. Or, în cadrul desfășurării procedurii de evaluare au fost comise repetate abateri de la cerințele unei bune administrări, în special prin acordarea unor termene nerezonabile pentru formularea răspunsurilor la întrebările Comisiei. Solicitățile de informații au fost adresate în mod repetat în zile de sărbătoare, în zile de vineri, după încheierea programului de lucru sau în perioadele de concediu legal, ceea ce a împiedicat în mod obiectiv colectarea și transmiterea informațiilor într-un termen adecvat. Aceste circumstanțe au avut drept consecință încălcarea dreptului său la muncă și la odihnă, dar și a dreptului la o evaluare echitabilă.

80. Pe fond, reclamantul a considerat concluziile Comisiei de evaluare, potrivit cărora ar exista „dubii serioase” în privința conformității sale cu criteriile de integritate etică și financiară, ca fiind arbitrară, fără o fundamentare adecvată și cu încălcarea principiului proporționalității.

81. În privința aspectului „cheltuielilor nejustificate” legate de construcția unei case de locuit în or. Briceni, reclamantul a remarcat că lucrările au fost efectuate începând cu anul 2005, pe parcursul unei perioade îndelungate, cu implicarea familiei și rudelor, fără angajarea unor firme specializate și prin achiziționarea în numerar a materialelor de construcție, de la surse care, în acea perioadă, nu ofereau bonuri fiscale.

82. La fel, reclamantul a făcut referire la contextul socio-economic al anilor 2000–2010, în care asemenea practici erau obișnuite în Republica Moldova, iar lipsa documentelor justificative nu echivalează cu lipsa justificării cheltuielilor. În acest sens, reclamantul a făcut trimitere la cauza Miron contra Comisiei de evaluare, în care s-a reținut că imposibilitatea dovedirii unor fapte negative (inexistența bonurilor) nu poate fi imputată candidatului.

83. Referitor la contractarea și utilizarea unor linii de credit de tip revolving, reclamantul susține că acestea au fost folosite fie pentru nevoi personale, fie pentru a sprijini, în mod dezinteresat, unele persoane apropiate (prieteni, frate), fără a obține foloase sau venituri.

84. Reclamantul a remarcat că nu a fost implicat în activități comerciale incompatibile cu funcția publică și că nu a fost niciodată fondator sau beneficiar efectiv al unei gospodării țărănești sau al altei întreprinderi economice.

85. Astfel, reclamantul a contestat valabilitatea unor documente bancare atribuite lui și a susținut că unele semnături nu îi aparțin. Prin urmare, concluzia Comisiei că ar fi exercitat o activitate economică mascată este considerată ca fiind neîntemeiată și disproporționată.

86. În ceea ce privește diferențele de avere presupus nejustificate pentru anii 2017, 2018 și 2021, reclamantul a menționat că a deținut constant economii în numerar sub pragul de declarare obligatorie (15 salarii medii pe economie), iar cheltuielile curente ale familiei au fost susținute în mare parte de rude apropiate (părinți, socri), care locuiesc la țară și contribuie prin produse și resurse naturale. Reclamantul a contestat calculul Comisiei, care ar fi luat în considerare estimări arbitrare privind consumul mediu lunar (CPP), neîntemeiate pe probe concrete.

87. Cu privire la avere nejustificată în anul 2017, în sumă de 126 349 MDL, reclamantul a notat că, automobilul de model Toyota Camry a fost procurat în baza contractului din 3 octombrie 2017, prin care au fost stabilite condiții de achitare a primei rate de 19 160 USD (care la acea dată constituia 342 496 MDL (17,60 MDL per 1 USD)) și perfectarea contractului de asigurare CASCO, pentru care s-a achitat 26 141 MDL, în total 368 637 MDL. Astfel, pentru procurarea acestui automobil a fost contractat un credit de la „Credit Rapid” în sumă de 250 490 MDL, la care s-a adăugat suma de 120 000 MDL provenită din vânzarea unui automobil Toyota Camry, a/f 2003, pe care anterior l-a avut în proprietate, obținându-se în total 370 490 MDL, sumă necesară pentru achitarea primei rate și a primei de asigurare CASCO.

88. Din aceste considerente, suma de 250 490 MDL și suma de 360 010 MDL nu poate fi raportată la capitolul cheltuieli în anul 2017, așa cum este indicat în tabelul din decizia contestată, pentru că acestea se repetă, adică cheltuielile expuse potrivit versiunii Comisiei de evaluare, urmează a însuma $92\,124 + 342\,496 + 26\,141$, în total 460 761 MDL.

89. În privința sumelor achitate cu cardul de credit 23 100 MDL într-un magazin de accesorii pentru pescari și vânători, 3 042 MDL la Toyota Moldova Center, 29 250 MDL magazin de haine de marcă, 6 335 MDL într-un magazin de haine sport, care sunt indicate de Comisie, reclamantul a menționat că aceste circumstanțe, nu au fost puse în discuție nici în cadrul rundelor de întrebări, nici în timpul audierii sale, iar având în vedere timpul limitat pentru formularea prezentei contestații, nu a putut să le verifice și ofere o claritate exactă asupra acestora, dar a bănuț că aceste achiziții au fost achitate cu cardul său la rugămintea unor prieteni, pentru a beneficia

de reducerile pe care acest card le oferea, după care îi era restituită în numerar suma decontată.

90. În acest sens, reclamantul a explicat că nu este și nu a fost vreodată pasionat de activități cum ar fi pescuitul și vânătoarea, fapt care poate fi confirmat de orice persoană care-l cunoaște. Respectiv, în opinia sa, aceste cheltuieli nu pot fi raportate pentru a deduce ulterior, modul de viață și cheltuielile curente de întreținere a familiei sale.

91. Reclamantul a considerat că, dacă pentru această perioadă Comisia de evaluare ar lua în calcul suma economiilor financiare până la 15 salarii medii, care nu urmau a fi declarate și excludea cuantumul pentru CPP, care este bazată pe incertitudine și constituie doar o presupunere, atunci suma de 126 349 MDL dispare și nu se constată o careva diferență de venituri și cheltuieli pentru acest an, respectiv nu există o încălcare a unui criteriu de integritate financiară, care ar duce la nepromovarea evaluării candidatului.

92. Cu privire la avere nejustificată în anul 2018, în sumă de 133 200 MDL, reclamantul a menționat, la fel ca și pentru anii precedenți, că la finele fiecărui an, am avut economii în numerar, inclusiv la finele anului 2017, care însă dat fiind faptul că acestea nu constituiau mai mult de 15 salarii medii pe economie, nu au fost declarate în declarația anuală respectivă.

93. Reclamantul a invocat că, la examinarea aspectului rambursării creditului „Credit Rapid” în sumă de 250 490 MDL, Comisia de evaluare nu a luat în considerare și nu a dezbătut argumentele sale, precum că în anul 2015 i-a fost restituit integral un împrumut acordat anterior unui coleg C.E., iar în anul 2016, aproximativ prin luna martie, această sumă a împrumutat-o deja socrilor săi, cărora le-a transmis echivalentul în valută a 200 000 MDL, care i-a fost restituită la începutul lunii ianuarie 2018. Astfel, la suma ce i-a fost restituită de către socri, a mai adăugat din economiile sale salariale și ale soției și imediat a achitat creditul primit de la „Credit Rapid”, pentru a nu admite calcularea unor plăți bancare majorate.

94. Reclamantul a evocat că, această operațiune nu a fost indicată în declarația sa de avere, din motiv că s-a efectuat până la intrarea în vigoare a Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016.

95. Totodată, reclamantul a considerat că, în tabelul Comisiei, în mod eronat a fost indicată, ca fiind cheltuieli suportate de dânsul suma de 61 727 MDL, care ar constitui rambursarea creditului acordat în formă de linie de credit revolving de la banca „M”, or, aceasta este linia de credit pe care a accesat-o la rugămintea unui prieten G.V., care activa la acel moment în domeniul agriculturii și gestiona o gospodărie țărănească încă din 2007 și tot el a restituit sumele acordate în baza acestui credit.

96. În opinia reclamantului, poziția Comisei de evaluare este incertă și contradictorie, deoarece pe de o parte anterior a considerat că accesarea și acordarea creditelor în favoarea unor terțe persoane constituie o încălcare de etică și eventual pentru aceasta urmează să fie sancționat cu nepromovarea evaluării, iar pe de altă parte aceleași fapte nu s-au luat în considerare de către Comisia la calcularea raportului dintre venituri și cheltuieli în anul 2018. Totodată, dacă pentru această perioadă Comisia de evaluare ar fi stabilit obiectiv, reieșind dintr-o analiză bazată pe probe și ar lua în calcul toate aspectele relevante, atunci această diferență în sumă de 133 200 MDL nu ar fi apărut și nu s-ar fi constatat diferență dintre venituri și cheltuieli pentru acest an, iar, în consecință, Comisia nu constata încălcarea unui criteriu de integritate financiară, fapt ce ar fi dus la nepromovarea evaluării candidatului.

97. Cu privire la avere nejustificată în anul 2021, în sumă de 219 801 MDL, reclamantul a menționat, la fel ca și pentru anii precedenți, că la finele fiecărui an, am avut economii în numerar, inclusiv la finele anului 2020, care însă dat fiind faptul că acestea nu constituiau mai mult de 15 salarii medii pe economie, nu au fost declarate în declarația anuală respectivă.

98. La acest aspect, reclamantul a reiterat că nu este de acord cu suma calculată pentru CCP, or, această este doar o presupunere neargumentată și nu poate fi aplicată direct la caz, deoarece cheltuielile de consum ale familiei sale practic în totalitate erau asigurate de către părinți și socri, care locuiau la țară și îi aprovizionau cu produsele alimentare necesare.

99. Reclamantul a remarcat că, dacă să efectueze un calcul care include suma de 117 000 MDL (ce reprezintă circa 14,8 salarii medii pe economie în anul 2020), 217 560 MDL veniturile sale salariale oficial și 56 309 MDL veniturile salariale ale soției, atunci se primește în total suma 273 869 MDL. Acest fapt, la rândul său, atestă că familia sa a dispus de resurse financiare suficiente pentru a acoperi cheltuielile din anul 2021, inclusiv cele pentru asigurarea vieții în sumă de 68 389 MDL, procurarea a 2 terenuri în sumă de 163 593 MDL, plata contractului de studii a feciorului 10 500 MDL și achiziționarea automobilului Skoda Rapid în sumă de 115 000 MDL. Ba mai mult ca atât, după calcularea acestor fluxuri de ieșire din suma de 273 869 MDL, rămâne un sold pozitiv de cca 33 387 MDL, care poate fi raportat ca cheltuieli de consum curent (circa 2 800 MDL/lunar).

100. Din aceste considerente, reclamantul a conchis că nu există o încălcare a unui criteriu de integritate financiară, care ar duce la nepromovarea evaluării sale.

101. Succesiv, reclamantul a considerat că, la examinarea speței sale, urmează a fi luată în considerare, cu titlu de principiu al unificării practicii judiciare, jurisprudența Curții Supreme de Justiție în cauze de contencios administrativ,

soluționate anterior privind procedura de pre-vetting, în special cauzele *Osoianu contra Comisei de evaluare* și *Miron contra Comisei de evaluare* (nr. 3-9/23).

102. Astfel, reclamantul a făcut trimitere la tratamentul inegal aplicat de Comisie în cauze similare, în care, în prezența unor situații comparabile sau chiar mai grave, s-au adoptat decizii favorabile. Deși, prin prisma principiului egalității în fața legii și interzicerea discriminării, dar și a jurisprudenței constante a Curții Supreme de Justiție, autoritățile publice sunt ținute să își exercite dreptul discreționar într-un mod uniform și previzibil (art. 25 și art. 225 din Codul administrativ).

103. Finalmente, reclamantul a invocat aplicarea deficitară a standardului „dubii serioase”, care, în lipsa unei definiții legale și a unor garanții metodologice clare, a fost utilizat de Comisie într-o manieră formalistă și subiectivă. Potrivit reclamantului, acest standard ar trebui să se întemeieze pe o probabilitate ridicată a neconformității cu criteriile legale, iar în caz de echilibru între ipoteze, îndoiala ar trebui interpretată în favoarea candidatului, în conformitate cu principiile statului de drept și ale justiției echitabile.

104. În ședința de judecată, reclamantul și reprezentantul acestuia au susținut integral pretențiile și argumentele formulate în contestație, solicitând admiterea acțiunii.

b. Argumentele pârâtei

105. La 10 ianuarie 2025, Comisia de evaluare a depus prin intermediul poștei electronice referință pe marginea contestației lui Victor Comerzan, prin care a solicitat respingerea acțiunii. Comisia a menționat că explicațiile reclamantului nu au fost suficiente pentru a înlătura dubiile sale.

106. În motivarea referinței, pârâta a susținut că decizia nr. 30 din 6 decembrie 2024 a fost adoptată cu respectarea întru totul a Legii nr. 26/2022, fără a aduce atingere drepturilor sau intereselor legitime ale reclamantului. Procesul de evaluare a parcurs toate etapele legale prevăzute, de la solicitarea declarațiilor și informațiilor suplimentare, până la audierea publică și comunicarea deciziei, oferindu-i reclamantului ocazia reală de a-și susține poziția și de a răspunde la toate dubiile ridicate de Comisie.

107. Comisia de evaluare a subliniat că, în cadrul rundelor de întrebări și răspunsuri, reclamantul a avut posibilitatea deplină de a prezenta explicații și documente justificative în susținerea poziției sale, iar Comisia a analizat cu diligență toate materialele oferite, în spiritul garantării unui proces echitabil.

108. Alt argument invocat de Comisia de evaluare este faptul că, legea permite transferul sarcinii probațiunii către candidat, în măsura în care Comisia identifică neconcordanțe sau dubii privind integritatea acestuia. Într-un astfel de context,

Comisia are obligația de a oferi candidatului oportunitatea de a răspunde și de a înlătura aceste dubii prin documente și explicații clare.

109. Această practică este justificată nu doar prin legea națională, ci și prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a recunoscut legitimitatea unui astfel de mecanism în procedurile de evaluare a integrității (cauzele *García Ruiz c. Spaniei* [GC], nr. 30544/96; *Gogitidze și alții împotriva Georgiei*, nr. 36862/05; *Grayson și Barnham c. Regatului Unit*, nr. 19955/05 și 15085/06, 23 septembrie 2008; *Xhoxhaj c. Albaniei*, nr. 15227/19).

110. Comisia a remarcat că, procesul de evaluare nu impune obligația de a dovedi lipsa integrității, ci doar existența unor suspiciuni rezonabile, pe care candidatul nu reușește să le răstoarne.

111. Referitor la consecințele deciziei pentru cariera profesională a candidatului, Comisia de evaluare a susținut că decizia contestată nu afectează statutul profesional al reclamantului în calitate de procuror și nu produce efecte juridice care să-i pericliteze cariera în afara funcției la care a candidat. Or, art. 13 alin. (6) din Legea nr. 26/2022 stabilește în mod clar că o decizie de nepromovare a evaluării are doar rolul de a împiedica accesul la o funcție electivă sau de conducere, fără alte consecințe asupra statutului profesional sau a demnității publice.

112. La aspectul caracterului neprejudiciabil al deciziei, pârâta a invocat că reclamantul a avut dreptul de a refuza publicarea deciziei, fapt de care a beneficiat, ceea ce denotă respectarea dreptului său la protejarea vieții private și a reputației profesionale.

113. Nu în ultimul rând, pârâta a atras atenția că, potrivit Legii nr. 26/2022, scopul evaluării nu este de a stabili, dincolo de orice îndoială, lipsa de integritate, ci de a verifica dacă există sau nu „dubii serioase” privind conformitatea candidatului cu standardele etice și financiare.

114. Comisia de evaluare a accentuat că nu a constatat o vină sau o faptă ilicită, ci a apreciat, potrivit propriei convingeri, că răspunsurile oferite de candidat nu au fost suficiente pentru a elimina suspiciunile apărute în baza documentelor și informațiilor acumulate. Această abordare este susținută și de Opinia Comisiei de la Veneția, potrivit căreia mecanismul de vetting are rol de filtrare, nu de sancționare, iar deciziile de nepromovare se pot baza și pe simpla existență a unor riscuri percepute, în absența unei fapte ilicite dovedite.

115. Comisia a subliniat că dispune de o marjă legală de apreciere care nu poate fi cenzurată de instanță sub aspectul oportunității. Or, potrivit art. 225 alin. (1) din Codul administrativ și art. 14 din Legea nr. 26/2022, instanța nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității deciziei administrative, ci doar asupra legalității

acesteia. Evaluarea caracterului adecvat al deciziei sau aprecierea gradului de convingere format de Comisie țin de discreționarul administrativ al autorității.

116. În acest context, instanța nu ar putea înlocui aprecierea Comisiei cu propria sa convingere decât dacă s-ar dovedi erori procedurale grave sau abateri vădite de la cadrul legal, ceea ce, în opinia părții, nu s-a produs în prezenta cauză.

117. Finalmente, Comisia de evaluare a ridicat problema inaplicabilității Codului administrativ în ceea ce privește procedura de evaluare, deoarece conform art. 4 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 Comisia de evaluare nu este o autoritate publică în sensul Codului administrativ. Acest fapt face inaplicabile prevederile Codului administrativ în materia procedurii administrative, cu excepția strictă a procedurii contenciosului (Cartea III). Ca urmare, susținerile reclamantului privind nerespectarea Codului administrativ în procesul evaluării sunt neîntemeiate.

118. În ședința de judecată, reprezentantul părții nu a recunoscut pretențiile reclamantului și a susținut integral argumentele formulate în referință, solicitând respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

MOTIVAREA INSTANȚEI

119. Referitor la termenul de depunere a acțiunii, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extraselor din poșta electronică Outlook cu adresa „office@vettingmd.org”, decizia Comisiei de evaluare a procurorilor nr. 30 din 6 decembrie 2024 a fost expediată pentru notificare reclamantului Victor Comerzan la 27 decembrie 2024 și confirmată ca recepționată la 27 decembrie 2024 (fila 39-42 din documentul intitulat „001. Cronologia corespondenței prin email cu candidatul V. Comerzan” din dosarul electronic prezentat de Comisia de evaluare). Astfel, în speță, reclamantul a respectat prevederile art. 14 alin.(1) din Legea nr. 26/2022, deoarece cererea de contestare a fost depusă la 31 decembrie 2024.

120. Până a trece la examinarea argumentelor concrete, Completul de judecată special învederează că, în aplicarea supremației dreptului, instanța judecătorească de contencios administrativ ține cont de jurisprudența CtEDO. Potrivit acestei jurisprudențe, obligația instanței judecătorești de motivarea hotărârilor judecătorești nu poate fi înțeleasă că impunând un răspuns pentru fiecare argument (hot. García Ruiz c. Spaniei, 1999, § 26). Totuși, orice argument decisiv pentru rezultatul procedurii necesită un răspuns clar (hot. Ruiz Torija c. Spaniei, 1994, § 30; și, pentru comparație, Petrović și Alții c. Muntenegru, 2018, § 43), în special argumentele cu privire la drepturile și obligațiile garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (hot. Fabris c. Franței, 2013, § 72 *in fine*; Paun Jovanović c. Serbiei, 2023, § 108).

a. Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 26/2022

121. Completul de judecată special învederează că, atât Legea nr. 26/2022, cât și Codul administrativ sunt legi organice. Legea nr. 26/2022 a fost votată în lectură finală după adoptarea Codului administrativ și reglementează în detaliu procedura de evaluare externă, modul de adoptare a deciziilor Comisiei de evaluare și de examinare a contestației împotriva deciziilor adoptate în temeiul Legii nr. 26/2022. Așa, Legea nr. 26/2022 este una specială. Din motivele expuse supra și prin prisma art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, prioritatea normelor din Legea nr. 26/2022 nu poate genera în această cauză discuții.

122. Evaluarea externă este reglementată de o lege adoptată de Parlament în anul 2022, după consultarea repetată cu Comisia de la Veneția. Legea a fost adoptată pentru a asigura integritatea viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și a spori încrederea publică în sistemul de justiție. Comisia de la Veneția a examinat inclusiv necesitatea evaluării externe și a admis că, în contextul Republicii Moldova, aceasta ar putea avea loc.

123. Procedura de efectuare a evaluării externe prevăzută de Legea nr. 26/2022 este într-o oarecare măsură diferită de prevederile Codului administrativ în ceea ce privește termenele de procedură, probațiunea, anularea actelor emise de Comisie, procedura contenciosului administrativ, etc. Având în vedere că Legea nr. 26/2022 este o lege specială în raport cu Codul administrativ, prevederile Legii nr. 26/2022 au prioritate față de celelalte norme din Codul administrativ, iar în cazul aspectelor nereglementate de Legea nr. 26/2022 prevederile Codului administrativ sunt aplicabile în măsura în care nu contravin scopului Legii nr. 26/2022. Or, excluderea integrală de la aplicare a Codului administrativ este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ

b. Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe

124. Reclamantul susține că, potrivit Codului administrativ, obligația de respectare a proporționalității este o sarcină probatorie exclusivă a autorității publice. La aspectul dat, Completul de judecată special reiterează că, Legea nr. 26/2022 are prioritate față de Codul administrativ.

125. Completul de judecată special notează că, în spiritul Legii nr. 26/2022, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului de evaluare. În faza inițială este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale (art. 6 din Legea nr. 26/2022) și cu respectarea obligațiilor legale (art. 7 din Legea nr. 26/2022). Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare (art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022). Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept, nu o obligație, a candidatului

(art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022), însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fățiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încălcă, dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

126. Comisia de evaluare a notat că, rațiunea trecerii sarcinii probațiunii către candidat a fost dezvoltată la nivel internațional. Astfel, Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția) a remarcat că într-un sistem de vetting și verificări de integritate, poate fi perfect legitim să se transfere sarcina probei de la stat la judecătorul/procurorul care solicită recrutarea sau ocuparea unei funcții (Opinia Comisiei de la Veneția nr. 1064/2021 din 09 februarie 2022 cu privire la dezvoltarea procesului de vetting în sistemul judiciar, Kosovo; § 68). Procesul de redenumire, pe de altă parte, transformă toți angajații în solicitanți, iar sarcina probei revine acestor persoane, care trebuie să facă dovada că sunt apte pentru exercitarea funcției în cauză (ibidem, §95).

127. Curtea Constituțională a constatat deja că o asemenea inversare a sarcinii probațiunii nu este contrară Constituției, făcând referire la o opinie a Comisiei de la Veneția. Această inversare a sarcinii probațiunii nu a fost considerată *per se* arbitrară nici de către CtEDO (a se vedea hotărârile Xhoxhaj c. Albaniei, 2021, § 352 și Sevdari c. Albaniei, 2022, § 130).

c. Cazurile în care CSJ poate admite contestația

128. Art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022 prevede că Curtea Supremă de Justiție poate admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise „unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat”. Această prevedere a apărut în Legea nr. 26/2022 după o hotărâre a Curții Constituționale din 14 februarie 2023, în care s-a menționat că este admisibil de a nu anula deciziile Comisiei de evaluare pentru „erori de procedură ne semnificative”. Curtea Constituțională a acceptat ca controlul judiciar al actelor emise în cadrul evaluării externe să se limiteze la circumstanțele de fapt care puteau schimba rezultatul evaluării și la erorile procedurale grave ale Comisiei care afectează „caracterul echitabil al procedurii de evaluare”.

129. În hotărârea menționată în paragraful precedent, Curtea Constituțională a făcut referire la hotărârea CtEDO Pişkin c. Turciei (2020). În § 131 al hotărârii respective, CtEDO a menționat că instanța de judecată trebuie să fie competentă să examineze toate aspectele centrale ale cauzei. Acestea sunt chestiuni de fapt sau de drept care, dacă nu ar fi avut loc (în cazul aspectelor de fapt) sau ar fi fost soluționate în mod opus (în cazul chestiunilor de drept), ar fi dus la o altă concluzie a Comisiei.

130. Prin urmare, competența Curții Supreme de Justiție la examinarea contestațiilor depuse conform Legii nr. 26/2022 este una mai limitată decât cea prevăzută de Codul administrativ. Ea poate anula decizia Comisiei de evaluare doar în cazurile menționate de Legea nr. 26/2022, iar celelalte temeiuri prevăzute de Codul administrativ pentru anularea actului administrativ nu sunt aplicabile.

131. Curtea Supremă de Justiție poate ajunge la o concluzie diferită de cea a Comisiei. Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție poate conchide în aceeași cauză că unele dubii serioase constatate de Comisie nu există, iar alte dubii există. Existența unui singur dubiu este suficient pentru nepromovarea evaluării externe. După cum rezultă din art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, Curtea Supremă de Justiție nu poate admite contestația dacă constată existența cel puțin a unui dubiu prevăzut la art. 8 alin. (2)-(5) al acestei legi.

132. Reieșind din aceasta, precum și din dezideratele Curții Constituționale reținute în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Completul de judecată special nu va da apreciere tuturor argumentelor invocate de către reclamantul Victor Comerzan în cererea de contestare, ci va răspunde doar criticilor ce se încadrează în criteriile statuate de către Curtea Constituțională în vederea eventualei admiteri a acțiunii, și anume ce țin de presupusele erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare, care ar fi afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare, precum și celor ce vizează presupusa existență a unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidatul Victor Comerzan.

d. Aplicarea principiilor de mai sus în prezenta cauză

133. Completul de judecată special observă că, unul din argumentele pe care se bazează acțiunea reclamantului este pretinsul caracter prejudiciabil al deciziei pentru cariera profesională a sa. În acest sens, este remarcabil că, potrivit spiritului Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare nu constată dacă un candidat întrunește sau nu criteriile de integritate și/sau existența a careva încălcări ale candidaților, ci doar existența sau lipsa unor circumstanțe faptice suficiente ce permit să se ajungă la concluzia că există dubii serioase privind conformitatea candidatei cu criteriile legale de integritate sau, după caz, insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate.

134. În cazul în care, Comisia de evaluare constată existența unor dubii serioase privind necorespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, aceasta acordă candidatului posibilitatea de a desființa aceste dubii, prin darea de explicații la întrebările formulate și prezentarea probelor în susținerea poziției sale.

135. Făcând o retrospectivă a speței, Completul de judecată special reiterează că, în rezultatul evaluării candidatului Victor Comerzan, Comisia de evaluare a emis decizia nr. 30 din 6 decembrie 2024, prin care a decis că, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d), e), f) și art. 13 alin. (5) din Legea

nr. 26/2022, candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a criteriilor de integritate etică și financiară și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

136. Analizând textul deciziei nr. 30 din 6 decembrie 2024, Completul de judecată special atestă că, în urma evaluării candidatului Victor Comerzan, Comisia de evaluare a constatat trei neconformități, două dintre care cu mai multe subcapitole, și anume:

- a) cheltuieli inexplicabile pentru construirea unei case de locuit în orașul Briceni;
- b) liniile de credit revolving contractate de candidat și utilizate pentru a susține activitățile agricole ale unor persoane terțe:
 - (i) primirea liniilor de credit revolving;
 - (ii) utilizarea liniilor de credit;
- c) averea nejustificată identificată pentru perioada 2017 – 2018 și 2021:
 - (i) avere nejustificată în sumă de 126 349 MDL în 2017, care determină imposibilitatea candidatului de a avea economii la începutul anului 2018;
 - (ii) avere nejustificată în sumă de 133 200 MDL în anul 2018;
 - (iii) avere nejustificată în sumă de 219 801 MDL în anul 2021.

137. Efectuând control judiciar al constatărilor și concluziilor Comisiei de evaluare, pe marginea aspectelor financiare și etice descrise supra, raportate la criteriile de evaluare prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26/2022, Completul de judecată special reiterează că, în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Procuraturii, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor specializate ale Consiliului Superior al Procuraturii, dar și, în general, în sistemul justiției, conform competențelor atribuite în baza Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare avea obligația să verifice dacă candidatul Victor Comerzan nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională, dacă nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial, dacă în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017, precum și dacă nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor, dar și dacă averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, conform art. 8 din Legea nr. 26/2022.

138. În înțelesul Legii nr. 26/2022, candidatul satisface criteriul de integritate etică și financiară doar atunci când întrunește pe deplin toți indicatorii stabiliți la art. 8 alin. (2)-(5) din Legea respectivă, fapt dat rezultă și din art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare.

139. Ține de menționat și faptul că, prin prisma normelor de etică și conduită a procurorilor, aceștia se află în serviciul societății, sunt responsabili de conduita lor și au datoria ca prin fiecare acțiune și decizie să onoreze jurământul depus, respectând cele mai înalte standarde de etică și conduită potrivit principii stabilite, printre care și principiul integrității.

140. În sensul principiului integrității, procurorul trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în procuratură; să se abțină de la luarea deciziilor atunci când interesele sale, ale persoanelor înrudite prin sânge, adopție, afinitate sau ale altor persoane apropiate familiei sale ar putea influența corectitudinea deciziilor; să se comporte onest și decent, prin exemplul personal, să creeze o reputație impecabilă a procurorului; să nu ofere temei de a se considera drept o persoană pretabilă comiterii unor acte de corupție sau abuzuri.

141. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema a) din decizia nr. 30 din 06 septembrie 2024 (cheltuieli inexplicabile pentru construirea unei case de locuit în orașul Briceni), Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, la 20 iulie 2004, candidatul a cumpărat două terenuri învecinate în orașul Briceni la un preț total de 2 000 MDL. La 25 iunie 2005, candidatul a obținut autorizația de a construi o casă, inclusiv o mansardă, un beci, spații auxiliare și un spațiu de depozitare. Casa a fost dată în exploatare la 31 iulie 2014.

142. Conform Registrului bunurilor imobile, construcția și terenul au fost evaluate în 2014 în scopuri fiscale după cum urmează: o casă de locuit cu suprafața de 85,6 m.p. – la 63 474 MDL și două construcții auxiliare: una cu suprafața de 119,5 m.p. la 61 638 MDL, iar cealaltă cu suprafața de 29,3 m.p. – la 15 908 MDL. În total, valoarea cadastrală a bunurilor imobile este de 141 020 MDL.

143. Comisia de evaluare a observat că, în declarațiile sale anuale de avere și interese personale pentru perioada 2014 – 2022, candidatul a indicat valoarea casei de locuit cu suprafața de 85,6 m.p. ca fiind de 71 514 MDL, a construcției accesorii (garajul cu o bucătărie și o cameră de locuit) cu suprafața de 119,5 m.p. – 48 369 MDL și a construcției auxiliare (o cameră de baie cu spălătorie) cu suprafața de 29,3 m.p. – 8 994 MDL. Valoarea totală declarată a fost de 128.877 MDL. În declarația anuală pentru anul 2023, candidatul a indicat valoarea cadastrală a bunurilor imobile.

144. Comisia de evaluare a remarcat că, în comunicarea scrisă, candidatul a confirmat că lucrările de construire a casei de locuit și a încăperilor auxiliare au început în anul 2005 și în 2014 erau finalizate în proporție de 80%. Candidatul a susținut că, pentru construirea casei sale până la darea în exploatare a acesteia în anul 2014 a cheltuit în total 160 000 MDL (aproximativ 8 000 EUR). De asemenea, candidatul a comunicat Comisiei că, între 2014 și 2023, a achitat încă aproximativ

100 000 MDL (aproximativ 5 400 EUR) pentru a finaliza lucrările de construcție. Astfel, Comisia de evaluare a notat că, potrivit informațiilor furnizate de candidat, costul total pentru construcția, reparația și amenajarea casei a fost estimat la doar 260 000 MDL (13 400 EUR).

145. Fiindu-i solicitat să prezinte documente în care să descrie construirea casei și să precizeze ce costuri a suportat pentru aceasta, candidatul a menționat că nu dispune de niciun document în acest sens. Candidatul a explicat că toate lucrările de construcție a casei și a încăperilor auxiliare au fost realizate cu sprijinul rudelor, sub îndrumarea tatălui său, care anterior fusese constructor. Candidatul a menționat că sursele financiare pentru construirea casei au constatat în salariul său și al soției sale, donații din partea părinților și un împrumut contractat în anul 2007.

146. În opinia Comisiei de evaluare, valoarea de 160 000 MDL pe care candidatul susține că ar fi investit-o în construirea casei, până la darea în exploatare a acesteia, nu este credibilă, ba chiar în contradicție vădită cu valorile reale ale construcțiilor finalizate similare la acel moment.

147. Comisia a analizat informațiile disponibile în sursele deschise și a constatat că, în anul 2014, imobile similare se vindeau la prețuri considerabil mai mari decât suma pe care candidatul susține că a cheltuit-o pentru construirea imobilului. De exemplu, în decembrie 2014, o casă din orașul Briceni (est. 170 m.p.), împreună cu un teren de 0,15 ha, s-a vândut cu estimativ de 50 000 EUR; în anul 2013, o casă și un teren de 0,29 ha în satul de lângă orașul Briceni se vindea cu 20 000 EUR; în anul 2012, o casă în centrul orașului Briceni, împreună cu un teren de 0,11 ha, se vindea cu 50 000 EUR. Astfel, în aceste trei anunțuri din perioada 2012 – 2014 erau indicate valori de până la un milion MDL (aproximativ 50 000 EUR) pentru case finalizate. Aceste valori ale bunurilor imobile sunt, de asemenea, extrem de diferite de valorile cadastrale, ceea ce înseamnă că valorile cadastrale nu sunt cele pe care Comisia se poate baza pentru a stabili valoarea reală a bunurilor imobile.

148. Comisia de evaluare a constatat că nu există documente care să ateste cheltuielile suportate de candidat pentru construirea casei de locuit și a încăperilor auxiliare în orașul Briceni. Mai mult, candidatul nu a oferit nicio informație cu privire la suma cheltuită pentru materialele de construcție și pentru lucrările de construcție.

149. Comisia de evaluare a apreciat declarația candidatului, precum că nu a păstrat niciun document legat de construcții, ca fiind de natură să trezească dubii cu privire la costurile reale. Or, cheltuielile declarate de candidat pentru construirea bunurilor imobile, nu sunt credibile și neconcordante cu prețurile de piață ale unor imobile similare. Iar, din fotografiile actuale ale casei și încăperilor auxiliare, prezentate de către reclamant, chiar și celui mai obișnuit observator, ținând cont de

faptul că 20% din finisaje au fost realizate începând cu anul 2014, îi pot trezi dubii că acestea ar fi putut fi construite cu 160 000 MDL.

150. Comisia de evaluare a atras atenția că, potrivit candidatului, la construcția casei și a anexelor, acesta a folosit un împrumut de 180 000 MDL, contractat în anul 2007 și economiile pe care familia sa le avea din anii 2000. Însă, fără a preciza sumele, candidatul a oferit o estimare că ar fi cheltuit, în total, 160 000 MDL până la darea în exploatare a casei în anul 2014. Iar, atunci când a fost întrebat despre cheltuielile suportate pentru construirea casei, candidatul a susținut că ar fi fost ajutat de rude și prieteni fără să îi remunereze pentru serviciile lor și că nu are documente care să ateste ajutorul de care ar fi beneficiat.

151. În acest sens, Comisia de evaluare a constatat că, venitul total al candidatului pentru perioada 2008 – 2014, inclusiv economiile care au intrat în această perioadă din anul 2007, s-a ridicat la 1 601 799 MDL, iar cheltuielile au fost estimate la 1 722 016 MDL, inclusiv cei 160 000 MDL declarați pentru construirea casei de locuit și a încăperilor auxiliare.

152. Astfel, Comisia de evaluare a remarcat că, dacă nu ar lua în considerare alte cheltuieli pentru construirea casei, discrepanța totală dintre veniturile și cheltuielile candidatului pentru perioada 2008 – 2014 ar fi de 120 217 MDL.

153. Comisia a evaluat metoda de dobândire a bunurilor, sursele de venit și existența împrumuturilor, creditelor, asigurărilor și a altor contracte care ar fi putut genera beneficii financiare și a ajuns la concluzia că, dacă ar lua în considerare că pentru construcția au fost cheltuiți mai mult decât cei 160 000 MDL declarați, atunci discrepanța dintre venituri și cheltuieli pentru anii 2008 – 2014 ar fi, de fapt, semnificativ mai mare decât 120 217 MDL în minus.

154. În opinia Comisiei de evaluare, cheltuielile candidatului pentru construcția casei și anexelor au fost considerabil mai mari decât cele 160 000 MDL pe care acesta susține că le-a suportat și mult mai mari decât venitul declarat de candidat. Prin urmare, Comisia a ajuns la concluzia că are dubii serioase că averea candidatului corespunde veniturilor sale declarate în această perioadă.

155. Dubiile Comisiei de evaluare au fost fortificate de lipsa de cooperare a candidatului în identificarea fluxurilor financiare reale legate de construirea casei sale, or, acesta a oferit doar o estimare totală care acoperă o perioadă de aproape zece ani, fără a preciza cum a fost cheltuită suma totală. Acest lucru a împiedicat Comisia să calculeze volumul de numerar la finalul fiecărui an, așa cum este prevăzut în Regulamentul său de evaluare. Totodată, candidatul nu a comunicat informații cu privire la cheltuielile reale suportate, iar acest lucru este crucial, deoarece Comisia nu se poate baza numai pe valoarea cadastrală estimată doar în scopuri fiscale ca valoare reală a casei.

156. Astfel, Comisia de evaluare a conchis că are dubii serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriile de integritate etică cu referire la cheltuielile pentru construirea casei de locuit, a construcțiilor auxiliare ale acesteia și mijloacele financiare utilizate în acest scop, dubii care nu au fost atenuate de candidat.

157. Verificând concluziile Comisiei de evaluare privind corespunderea candidatului Victor Comerzan criteriilor de integritate, exprimate în decizia nr. 30 din 06 decembrie 2024, precum și argumentele invocate de reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că Victor Comerzan nu a reușit să înlăture dubiile Comisiei privind integritatea sa etică, în legătură cu cheltuielile aferente construirii unei case de locuit în orașul Briceni.

158. În acest context, instanța reiterează că, potrivit Codului de etică și de conduită profesională a procurorului, principiul integrității reprezintă o valoare fundamentală a profesiei, iar respectarea acestuia constituie nu doar o exigență morală, ci o obligație legală și profesională. Procurorul este obligat să adopte o conduită onestă și demnă, să manifeste un comportament care să consolideze încrederea publicului în imparțialitatea și probitatea instituției Ministerului Public și să evite orice acțiuni care ar putea crea aparența unei conduite lipsite de onestitate, probitate sau legalitate. Această obligație este cu atât mai stringentă pentru candidații la funcții de conducere sau de reprezentare în organele de autoadministrare ale procurorilor, întrucât aceștia exercită o funcție simbolică, devenind reprezentanți ai integrității instituționale în fața societății.

159. În virtutea art. 8 din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare este împuternicită să verifice dacă persoanele evaluate respectă criteriile de integritate etică și financiară, inclusiv prin coroborarea averii dobândite cu veniturile declarate și prin respectarea regimului fiscal.

160. Analizând materialele administrate în cadrul evaluării, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție constată că, în perioada 2005–2014, reclamantul a edificat o casă de locuit cu o suprafață de 85,6 m.p. și două construcții accesorii (de 119,5 m.p. și 29,3 m.p.). În 2014, aceste construcții au fost evaluate, în scopuri fiscale, la o valoare cumulată de 141 020 MDL. În declarațiile anuale de avere și interese personale, depuse în perioada 2014–2022, reclamantul a indicat o valoare totală chiar mai mică, de 128 877 MDL, iar abia în declarația pentru anul 2023 a revenit la valoarea cadastrală anterioară.

161. Completul de judecată special vădește că, în cadrul evaluării, în privința acestui aspect, candidatul a susținut că până în anul 2014 a investit doar 160 000 MDL pentru edificarea construcției principale și a anexelor, iar în perioada 2014 – 2023 ar mai fi cheltuit circa 100 000 MDL pentru lucrări de finisare, rezultând un cost total estimat de 260 000 MDL (aproximativ 13 400 EUR). Cu toate acestea, nu

a prezentat niciun document justificativ privind costurile efective ale lucrărilor și materialelor utilizate.

162. În opinia instanței de judecată, Comisia a apreciat în mod corect că sumele invocate de reclamant sunt vădit neverosimile, având în vedere dimensiunea, complexitatea și amploarea construcțiilor, chiar și luând în calcul eventualele contribuții voluntare ale rudelor sau contextul economic local.

163. Or, construcția analizată are o suprafață totală de aproximativ 235 m.p., incluzând o casă de locuit, o mansardă, un beci, spații de depozitare și două construcții auxiliare. Cheltuielile declarate de doar 260 000 MDL sunt, în mod evident, disproporționate față de realitățile pieței imobiliare din perioada 2005–2014, chiar și în condițiile specifice orașului Briceni.

164. Completul observă că, nici în cadrul evaluării, nici pe parcursul procedurii judiciare, candidatul nu a depus acte care să reflecte costurile reale ale lucrărilor de construcție sau ale materialelor utilizate. Pe acest fundal, Comisia a procedat justificat la o analiză comparativă cu alte imobile similare din Briceni, constatând că în perioada 2012 – 2014 acestea erau tranzacționate la valori între 400 000 și 1 000 000 MDL. Această metodă, consacrată în jurisprudența națională și internațională privind evaluarea integrității, este pertinentă în lipsa unor documente concludente prezentate de candidat.

165. De asemenea, din analiza veniturilor obținute de reclamant și soția sa în perioada 2008 – 2014 (în sumă de 1 601 799 MDL) comparativ cu cheltuielile declarate (1 722 016 MDL), rezultă un deficit de 120 217 MDL, ceea ce indică o imposibilitate obiectivă de acoperire a cheltuielilor cu resursele declarate. Dacă s-ar lua în considerare valoarea reală a construcției, discrepanța ar fi semnificativ mai mare, ceea ce întărește suspiciunea rezonabilă a Comisiei privind lipsa coerenței dintre venituri și averea dobândită de familia reclamantului.

166. Completul de judecată special apreciază metoda de apărare a reclamantului ca fiind de natură generală și nesusținută prin probe, deoarece se limitează la simplele argumente că lucrările au fost efectuate cu ajutorul rudelor și sub supravegherea tatălui său, fără a oferi detalii privind contribuția concretă, etapele construcției, economiile acumulate sau documente justificative. Această lipsă de transparență și diligență contravine obligațiilor care revin unui funcționar de demnitate publică, în special care aspiră la o funcție dintr-un organ subordonat Consiliului Superior al Procurorilor.

167. În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cauza *Cuentas c. Spaniei* (2020), s-a statuat că absența unei colaborări efective din partea persoanei evaluate în cadrul unor proceduri de verificare a integrității poate constitui un element negativ relevant în aprecierea compatibilității acesteia cu funcția publică

vizată. Integritatea financiară nu poate fi prezumată, ci trebuie dovedită pozitiv de cel evaluat.

168. Integritatea financiară nu poate fi prezumată, ci trebuie dovedită pozitiv de către cel evaluat. În lipsa unor documente justificative clare, orice investiție substanțială intră sub incidența dubiului serios, ceea ce impune respingerea prezumției de conformitate.

169. Omisiunea reclamantului de a proba cheltuielile reale este cu atât mai gravă cu cât construcția a fost una de anvergură și s-a desfășurat pe o perioadă de aproape 10 ani. În lipsa unei justificări documentare riguroase, declarațiile generale ale acestuia nu pot înlătura suspiciunea că bunul a fost finanțat din resurse nedeclarate sau nejustificate.

170. Pe parcursul procedurii de evaluare, Comisia i-a oferit candidatului posibilitatea de a furniza explicații și documente suplimentare. Acesta a reiterat că lucrările au fost realizate cu sprijinul rudelor și sub îndrumarea tatălui său, fost constructor, însă nu a prezentat nicio probă concludentă care să susțină aceste afirmații – cum ar fi declarații pe proprie răspundere, devize de lucrări, acte de donație sau alte înscrisuri care ar permite cuantificarea contribuțiilor. Aceste explicații vagi și nesustținute denotă o atitudine superficială față de obligația de cooperare și contravin principiilor de transparență, onestitate și responsabilitate, consfințite în Codul de etică al procurorilor și Legea nr. 26/2022.

171. Completul de judecată special învederează că, normele de etică și conduită a procurorului impun obligația de a respecta și promova principiile de legalitate, imparțialitate, independență, obiectivitate, integritate, responsabilitate și transparență, atât în exercitarea funcției, cât și în viața privată. Procurorul trebuie să manifeste o conduită ireproșabilă în plan profesional, moral și social, contribuind prin comportamentul său la consolidarea prestigiului și încrederii societății în justiție.

172. Lipsa documentelor justificative privind o investiție imobiliară semnificativă, coroborată cu declarații generale și neprobate, nu doar că ridică suspiciuni de lipsă de transparență, dar este de natură să submineze încrederea publicului în onestitatea și integritatea magistratului.

173. Totodată, procurorul este chemat să-și exercite funcțiile în mod responsabil și să coopereze cu toate instituțiile implicate în promovarea integrității și eticii publice. Iar refuzul de a colabora în mod efectiv și credibil cu Comisia de evaluare, prin nedeplinarea probelor necesare clarificării situației patrimoniale, este contrar acestei obligații fundamentale de loialitate față de principiile statului de drept.

174. Argumentele enunțate mai sus sunt în deplin acord și cu standardele internaționale de integritate aplicabile magistraților și funcționarilor publici, între

care un reper fundamental îl constituie Principiile Bangalore privind conduita judiciară, adoptate de ONU și recunoscute pe scară largă drept cod deontologic internațional pentru sistemul de justiție. Unul din aceste principii este cel al integrității, care impune actorilor din justiție obligația de a avea un comportament ireproșabil, astfel încât conduita sa să consolideze încrederea publicului în independența, imparțialitatea și integritatea sistemului judiciar. De asemenea, „integritatea personală a judecătorului trebuie să fie vizibilă nu doar prin absența încălcării legii, ci și prin evitarea oricărei aparențe de conduită improprie sau lipsită de transparență”.

175. Ghidul Organizației Națiunilor Unite privind prevenirea corupției în rândul funcționarilor publici prevede că persoanele aflate în funcții publice trebuie să își declare complet și corect bunurile, veniturile și interesele financiare, iar autoritățile competente trebuie să poată verifica disproporția dintre averea deținută și veniturile legale obținute. Lipsa cooperării în asemenea evaluări este considerată un indicator negativ relevant, chiar și în lipsa unei constatări penale de vinovăție.

176. Aceste standarde confirmă că integritatea nu este doar absența faptelor ilicite dovedite, ci și existența unei conduite pozitive, proactive, orientate spre onestitate, responsabilitate și transparență deplină. În acest sens, standardele internaționale reafirmă că evaluarea candidaților la funcții publice, în special în justiție, trebuie să includă și criterii privind percepția publică, coerența între declarații și realitate, precum și disponibilitatea de a coopera deplin cu organismele de control.

177. Conduita reclamantului, care nu a oferit explicații credibile și nu a prezentat documente justificative privind proveniența fondurilor utilizate pentru edificarea bunurilor imobile, relevă o atitudine incompatibilă cu standardele de integritate, în sensul art. 7 și art. 8 din Legea nr. 26/2022. Această conduită trezește dubii în privința respectării exigențelor prevăzute în Codul de etică și de conduită profesională al procurorului, care impune procurorilor obligația de a manifesta onestitate, responsabilitate și transparență, nu doar în exercitarea atribuțiilor de serviciu, ci și în viața personală, în special atunci când aspectele patrimoniale pot ridica suspiciuni de lipsă de probitate sau discrepanță între avere și venituri legale.

178. Instanța de judecată reiterează că promovarea evaluării în cadrul mecanismului instituit prin Legea nr. 26/2022 presupune nu doar lipsa antecedentelor disciplinare sau penale, ci existența unei conduite ireproșabile, conforme cu valorile fundamentale ale justiției: legalitate, integritate, responsabilitate și transparență. Candidatul care aspiră la o funcție în cadrul organelor de autoadministrare ale procurorilor și a organelor subordonate acestuia trebuie să dovedească, printr-un comportament activ, cooperant și credibil, că se ridică la standardul de demnitate și etică profesională impuse de statutul său.

179. Mai mult ca atât, potrivit Ghidului ONU privind integritatea funcționarilor publici, orice discrepanță nejustificată între averea dobândită și veniturile declarate, coroborată cu refuzul de a coopera, este un indiciu de neconformitate cu standardele etice.

180. Așadar, comportamentul reclamantului, marcat de lipsa de cooperare, neclaritatea explicațiilor și omisiunea de a justifica documentar cheltuielile pentru construcția casei și a încăperilor auxiliare, ridică dubii nu doar în privința respectării exigențelor etice, ci și a standardului de probitate publică așteptat de la o persoană ce aspiră la o funcție într-un organ din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

181. Astfel, în condițiile speței, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale eticii conduitei profesionale de procuror, iar prin comportamentul său în cadrul procedurii de evaluare a admis ca aceste dubii să se fortifice și transforme în dubii serioase. Or, argumentele prezentate de acesta nu explică convingător discrepanțele dintre datele declarate și cele constatate, iar comportamentul său atestă un grad insuficient de transparentă și responsabilitate, incompatibil cu exigențele funcțiilor pentru care se aplică procedura de pre-vetting.

182. Totodată, Completul de judecată special vădește că, din argumentele reclamantului prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, în partea problemei cheltuielilor inexplicabile pentru construirea unei case de locuit în orașul Briceni.

183. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema b) subpct. (i) din decizia nr. 30 din 06 septembrie 2024 (liniile de credit revolving contractate de candidat și utilizate pentru a susține activitățile agricole ale unor persoane terțe; primirea liniilor de credit revolving), Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, candidatul a contractat următoarele linii de credit revolving de la bănci comerciale:

- în anul 2012, de la banca „V” – cu o limită de credit de 220 000 MDL;
- în anul 2014, de la banca „V” – cu o limită de credit de 150 000 MDL;
- în anul 2016, de la banca „M” – cu o limită de credit de 100 000 MDL;
- în anul 2019, de la banca „M” – cu o limită de credit de 100 000 MDL.

184. Comisia de evaluare a reținut că, potrivit procesului-verbal al ședinței Comisiei de credit al băncii „V” din 31 iulie 2012 privind solicitarea unei linii de credit, Comisia de credit a băncii a fost de acord să acorde candidatului un împrumut de 220 000 MDL pe o perioadă de 24 de luni (utilizând un card Visa Platinum), întrucât acesta întrunea condițiile și criteriile de aprobare ale băncii pentru acordarea

creditului. Procesului-verbal al ședinței Comisiei de credit, candidatul activa în calitate de procuror în raionul Briceni, iar potrivit certificatului de salariu din 13 iulie 2012, venitul mediu lunar net al candidatului pentru ultimele șase luni fusese de 5 296,64 MDL. Suplimentar, acesta a prezentat băncii informații care sugerau că era fondatorul întreprinderii mamei sale, o gospodărie țărănească, care avea activitate antreprenorială în agricultură, iar conform raportului financiar al gospodăriei țărănești pentru anul 2011 și pentru primul trimestru al anului 2012, venitul mediu lunar net al candidatului din activități antreprenoriale constituia 34 495,83 MDL. Astfel, Comisia de credit a constatat că, venitul mediu lunar al candidatului era de 39 792,47 MDL.

185. Conform informațiilor primite de la banca „V”, în cazul acordării liniei de credit prin produsul Visa Platinum în valoare de 220 000 MDL, cu o rată anuală a dobânzii de 15%, obligația maximă de plată lunară ar fi fost de 15 250 MDL, ceea ce reprezintă 38,32% din veniturile candidatului. Prin urmare, pe hârtie, venitul lunar net al candidatului nu depășea 50% din venitul lunar net al debitorului în condițiile necesare pentru acordarea creditului în baza produsului „Visa Platinum”.

186. La fel, Comisia de evaluare a stabilit că, ulterior, în anul 2014, banca „V” a acordat candidatului o a doua linie de credit. În baza procesului-verbal al ședinței Comisiei de credit al băncii din 16 octombrie 2014, Comitetul de credit a acordat candidatului un alt împrumut pe o linie de credit revolving în valoare de 150 000 MDL pentru o perioadă de 24 de luni. Conform criteriilor de eligibilitate stabilite de bancă pentru cardurile Visa Platinum (criterii noi aprobate la 25 iulie 2014), solicitantul trebuia să satisfacă cel puțin una dintre următoarele condiții obligatorii: (1) să aibă un venit net lunar de cel puțin 20 000 MDL; (2) să înregistreze rulaje medii pe orice cont bancar deținut în ultimele 6 luni de cel puțin 30 000 MDL sau (3) să aibă cel puțin 100 000 MDL pe un contract de depozit. În documentele prezentate de bancă Comisiei se precizează că candidatul a declarat un venit lunar mediu de 31 616 MDL (combinând salariul de procuror și venitul de la gospodăria țărănească a mamei sale), astfel întrunind prima cerință.

187. Comisia de evaluare a remarcat că, fiind întrebat despre rolul său în gestionarea gospodăriei țărănești și despre orice venit pe care l-a primit de la aceasta, candidatului a explicat că gospodăria țărănească era administrată de mama și fratele său, el nu a fost implicat și nici nu a primit vreun venit din activitatea respectivă. În privința procesului-verbal și decizia Comisiei de credit a băncii, candidatul a declarat că nu furnizase aceste informații băncii și că informațiile nu erau corecte.

188. Deopotrivă, Comisia de evaluare a constatat că, potrivit informațiilor prezentate de administrația publică locală la care a fost înregistrată gospodăria țărănească a confirmat că fondatoarea gospodăriei nu este candidatul, ci mama acestuia. Iar, Serviciul Fiscal de Stat a confirmat că gospodăria țărănească nu a depus

nicio declarație fiscală sau raport între anii 2008 și 2022, ceea ce-ar fi însemnat că era inactivă și nu avea niciun venit.

189. În opinia Comisiei de evaluare, în conformitate cu criteriile băncii „V” pentru obținerea unui card Visa Platinum în 2012 și 2014, salariul candidatului de la procuratură era insuficient. Deși informațiile privind venitul candidatului de la gospodăria țărănească ar putea să nu fie corecte, Comisia nu a acceptat faptul că informațiile date nu au fost prezentate băncii de către candidat. Or, informațiile privind venitul au fost necesare pentru obținerea liniilor de credit, iar candidatul nu a comunicat nimic cu privire la cine altcineva le-ar fi furnizat.

190. În această ordine de idei, Comisia de evaluare a concluzionat că are dubii serioase în legătură cu faptul că beneficiind de linii de credit de la banca „V” pe baza unor informații false și în contradicție cu politica de creditare a băncii „V”. Astfel, Comisia a considerat că, candidatul a încălcat grav normele de etică profesională, deoarece acesta nu era eligibil pentru respectivele linii de credit și a putut deveni eligibil doar pe baza unor informații false privind veniturile sale. Chiar dacă candidatul nu a prezentat aceste informații băncii, acesta ar fi trebuit, în mod rezonabil, să cunoască cerințele băncii, însă a acceptat, totuși, liniile de credit, în ciuda neeligibilității sale.

191. Subsecvent, Comisia de evaluare a remarcat că nu a identificat nicio încălcare în obținerea unei linii de credit de la banca „M”.

192. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Victor Comerzan criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 30 din 06 decembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Victor Comerzan nu a desființat nici în cadrul procedurii de evaluare, nici în fața instanței de judecată, dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa, în partea ce ține de liniile de credit revolving contractate de candidat și utilizate pentru a susține activitățile agricole ale unor persoane terțe și primirea liniilor de credit revolving.

193. În acest sens este relevant că, în ceea ce privește produsele de credit obținute de la banca „V”, Comisia a obținut copia proceselor-verbale ale ședințelor Comisiilor de credit ale băncii, în care se menționează că acordarea liniei de credit a fost posibilă în temeiul unor declarații potrivit cărora solicitantul, reclamantul în speță, ar fi avut, pe lângă venitul salarial din activitatea de procuror (venit mediu lunar net al reclamantului pentru ultimele șase luni fusese de 5 296,64 MDL), un venit lunar de aproximativ 34 495 MDL provenit din activități agricole, în cadrul unei gospodării țărănești.

194. În acest context, instanța reține că, în cursul evaluării, reclamantul a negat orice implicare în activitatea economică a gospodăriei țărănești a mamei sale, nu a

fost fondatorul sau beneficiarul acesteia și nu a primit venituri din activitatea gospodăriei țărănești sau a unor alte întreprinderi. În opinia reclamantului, rapoartele financiare ale acestei întreprinderi au fost colectate de colaboratorii băncii din alte surse, fără știrea sa, pentru completarea dosarului referitor la acordarea acestor carduri bancare. La fel, reclamantul a remarcat că unele semnături de pe anumite acte nu le recunoaște ca fiind executate de dânsul.

195. Completul de judecată special observă că, potrivit informațiilor furnizate de autoritatea publică locală și Serviciul Fiscal de Stat, gospodăria țărănească a mamei reclamantului nu a avut activitate fiscală între anii 2008–2022, fiind inactivă și, în mod evident, lipsită de venituri. Cu toate acestea, documentele furnizate de banca „V” conțin în mod explicit date conform cărora Victor Comerzan a dispus de venituri consistente din activități agricole, care au fost decisive pentru bancă în procesul decizional de acordare a creditului. În lipsa altor explicații plauzibile sau a identificării unei alte persoane care să fi furnizat aceste informații băncii, Comisia de evaluare în mod justificat a considerat că este rezonabil a se prezuma că aceste date au fost furnizate chiar de către Victor Comerzan sau cel puțin că acesta a acceptat includerea lor în dosarul de creditare, cu deplină conștiință a caracterului lor inexact.

196. În opinia instanței de judecată, această conduită a reclamantului este de natură să trezească dubii în privința integrității sale și a conduitei în exercitarea funcției și în viața privată. Or, chiar și acceptarea unui beneficiu material, care în condițiile speței este o linie de credit obținută prin inducere în eroare sau prin tăcere, echivalează cu un comportament neconform cu cerințele de etică și integritate. Prin acceptarea unui produs bancar condiționat de prezentarea unor date care nu corespund realității, fie că le-a furnizat direct, fie că le-a validat prin tăcere, reclamantul a nesocotit aceste standarde. Situația este agravată de faptul că respectivele venituri au fost utilizate pentru a crea aparența de eligibilitate financiară, în scopul obținerii unui beneficiu patrimonial direct (accesul la linia de credit), ceea ce echivalează cu o formă de inducere în eroare a instituției bancare.

197. În pofida acestei discrepanțe evidente, reclamantul nu a putut oferi o explicație plauzibilă cu privire la proveniența informațiilor referitoare la presupusul venit agricol. El nu a identificat vreo terță persoană care ar fi putut furniza aceste informații băncii și nici nu a contestat că a beneficiat, efectiv, de liniile de credit, ceea ce presupune că a acceptat condițiile de acordare.

198. Completul de judecată special consideră că, în asemenea circumstanțe, responsabilitatea pentru caracterul fals sau inexact al datelor aparține în mod direct reclamantului. Or, conform principiilor generale ale contractării și ale bunei-credințe, persoana care solicită un beneficiu financiar este obligată să declare informații complete și conforme cu realitatea. La caz, reclamantul a beneficiat de

produsul financiar, cunoscând cerințele stricte ale băncii și prezentând sau acceptând informații inexacte despre veniturile sale.

199. În contextul funcțiilor de demnitate publică, chiar și aparența unei conduite neetice poate afecta credibilitatea instituției. Acceptarea unor beneficii financiare prin invocarea unor date inexacte echivalează cu o încălcare a obligației de probitate.

200. Integritatea etică nu presupune doar absența ilegalităților penale, ci și un comportament demn, consecvent și responsabil, în care funcționarul public să nu abuzeze de încrederea publică și să nu beneficieze de avantaje pe baza unei aparențe frauduloase.

201. Aspectul dat este reflectat și în jurisprudența CtEDO, care în cauza Apaydin c. Turciei a statuat că funcționarii publici au o obligație pozitivă de a nu crea aparențe de conflicte de interese sau de lipsă de integritate, iar „standarde înalte de onestitate sunt cerute chiar și în afara activității profesionale stricte.

202. Având în vedere specificul evaluării în baza Legii nr. 26/2022, dar și în conformitate cu art. 13 alin. (5) din această Lege, Comisia de evaluare este îndreptățită să rețină existența „dubiilor serioase” în cazul în care candidatul nu oferă o explicație credibilă, concretă și documentată, capabilă să le înlăture. În speță, Victor Comerzan a eșuat în partea preluării sarcinii probațiunii și nu a prezentat nici Comisiei de evaluare, dar nici instanței de judecată explicări și justificări ale comportamentului său în legătură cu acordarea liniilor de credit în condițiile în care el nu era eligibil pentru a beneficia de ele. Simpla negare a implicării sau invocarea lipsei de memorie ori necunoașterea documentelor bancare nu este suficientă pentru a înlătura suspiciunile rezonabile și serioase de lipsă de onestitate.

203. Instanța de judecată reține că în cazul celorlalte două linii de credit acordate de banca „M”, Comisia de evaluare nu a identificat neconformități sau vicii de procedură. Prin urmare, acestea nu au fost reținute în defavoarea contestatorului. Cu toate acestea, în privința împrumuturilor contractate de la banca „V”, instanța consideră că analiza Comisiei este corectă, fiind întemeiată atât pe informațiile obținute oficial de la instituția bancară, cât și pe analiza criteriilor interne de eligibilitate aplicabile în perioada respectivă. Conform art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, în prezența unor dubii serioase, sarcina atenuării acestora revine candidatului evaluat, ceea ce nu s-a produs în speță.

204. Astfel, în condițiile speței, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale eticii conduitei profesionale de procuror, iar prin comportamentul său în cadrul procedurii de evaluare a admis ca aceste dubii să se fortifice și transforme în dubii serioase.

205. Completul de judecată special conchide că, din argumentele reclamantului prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, în partea problemei primirii liniilor de credit revolving.

206. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema b) subpct. (ii) din decizia nr. 30 din 06 septembrie 2024 (liniile de credit revolving contractate de candidat și utilizate pentru a susține activitățile agricole ale unor persoane terțe; utilizarea liniilor de credit), Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, candidatul a susținut că sumele de credit revolving autorizate de banca „V” în 2012 și 2014 au fost, de fapt, utilizate de prietenul său G.C., care are o afacere în agricultură, construcții și reparații auto. Candidatul a menționat că împrumuturile de credit revolving au fost utilizate de el în numele lui G.C. pentru activitatea antreprenorială a G.C. și pentru a stinge unele dintre obligațiile restante ale G.C. Totuși, candidatul a concretizat că, familia sa tot a avut acces la aceste carduri bancare.

207. În comunicarea scrisă, candidatul a explicat că sumele obținute de dânsul pentru G.C. au început de la 100 000 MDL în 2012 și au ajuns la 200 000 MDL în 2014. Aceste sume au fost acordate de candidat lui G.C. fără dobândă. Iar, G.C., la rândul său, a confirmat declarațiile candidatului.

208. În cea de-a treia rundă de întrebări, candidatul a declarat că a utilizat o altă linie de credit revolving contractată de la banca „M”, în valoare de 100 000 MDL, pentru a rambursa datoriile unui al doilea prieten, cu inițialele G.V. și ale fratelui candidatului, ambii lucrând în sectorul agricol.

209. În cadrul audierii, candidatului i s-a solicitat să își exprime opinia cu privire la „dacă susținerea financiară a unor astfel de activități antreprenoriale contravine Legii cu privire la procuratură și normelor de etică ale procurorilor”. Candidatul a explicat că, dacă s-ar întoarce înapoi, n-ar mai avea așa carduri de revolving și că, în opinia sa, faptul că a ajutat un prieten neavând careva beneficii nu contravine legislației în vigoare.

210. Comisia de evaluare a remarcat că, potrivit calculelor sale, în perioada 2012 – 2020, candidatul a acordat împrumuturi în valoare totală de 1 877 207 MDL prietenilor săi G.C. și G.V., dar și fratelui său. Comisia a constatat că, candidatul a acordat sprijin financiar în sume mari exclusiv unor antreprenori și că acest lucru a fost făcut pentru o perioadă lungă de timp.

211. În opinia Comisiei de evaluare, implicarea candidatului în favoarea activităților antreprenoriale ale prietenilor săi G.C. și G.V., dar și a fratelui său, contravine prevederilor art. 35 alin. (2) lit. e) din Legea cu privire la Procuratură nr. 294/2008, care prevedea că procurorul nu are dreptul să desfășoare activitate de

întreprinzător sau activitate comercială, direct sau prin persoane interpuse. Astfel, prin acțiunile sale, candidatul a încălcat și art. 5 lit. a) din Codul de etică al procurorilor din anul 2011, care îi obliga pe procurori să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu în conformitate cu legea.

212. Comisia de evaluare a menționat că, deși nu este clar dacă candidatul a obținut un beneficiu financiar direct din partea prietenilor și fratelui său datorită sprijinului financiar oferit, acordarea unui astfel de sprijin financiar unor antreprenori pentru realizarea activităților lor comerciale contravine Legii cu privire la Procuratură și Codului de etică al procurorilor. Or, în calitate de procuror, candidatul trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate. Prin statutul lor oficial, procurorii își asumă responsabilități care le depășesc pe cele care le revin cetățenilor obișnuiți. Așa cum s-a remarcat în preambulul Codului de etică al procurorilor din 2016.

213. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Victor Comerzan criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 30 din 06 decembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa, în partea ce ține de utilizarea liniilor de credit.

214. Instanța de judecată consideră că, atât în cadrul procedurii de evaluare, cât și în fața instanței de judecată, Victor Comerzan nu a putut desființa dubiile în privința acestui aspect. Or, justificările oferite de reclamant, potrivit cărora sprijinul acordat prietenilor și fratelui său nu a generat beneficii materiale personale, nu sunt de natură să înlăture îngrijorările legitime referitoare la implicarea într-o activitate economică nepermisă, chiar și prin intermediul unor persoane terțe. Conform unei interpretări funcționale și teleologice a interdicției legale privind desfășurarea activităților de întreprinzător de către procurori, nu este necesar ca procurorul să dețină formal o calitate în cadrul unei întreprinderi sau să obțină profit personal. Este suficient ca acesta să participe activ la susținerea, facilitarea sau garantarea unor operațiuni comerciale, fie și cu titlu gratuit, pentru ca incompatibilitatea să fie incidentă.

215. Interdicțiile impuse prin regimurile de incompatibilitate ale funcționarilor publici nu vizează doar evitarea conflictelor de interese în sens tehnic, ci și protejarea prestigiului și a încrederii publice în imparțialitatea funcției, prin înlăturarea oricărei aparențe de implicare economică sau partizanat comercial.

216. Activitatea procurorului nu poate fi analizată exclusiv prin prisma legalității formale a acțiunilor sale, ci și prin prisma standardelor ridicate de comportament, onestitate și echidistanță, or, respectarea statului de drept impune cele mai înalte

standarde etice și profesionale în comportamentul procurorilor, atât în serviciu, cât și în afara acestuia, capabile să aducă cetățenilor încredere în justiție.

217. Interdicția impusă procurorilor de a desfășura activitate de întreprinzător sau activitate comercială, direct ori prin persoane interpușe nu se limitează la cazurile în care procurorul figurează formal ca asociat, administrator sau antreprenor autorizat, ci vizează și participarea neoficială, disimulată sau prin interpuși la activități comerciale.

218. În condițiile speței, candidatul a utilizat instrumente bancare personale pentru a genera lichiditate în favoarea unor agenți economici din anturajul său apropiat, fără ca această practică să fi fost documentată în mod transparent, contractual sau fiscal, în condițiile legii. Chiar dacă a acționat cu bună-credință, această conduită afectează aparența de imparțialitate, independență și neutralitate, fiind incompatibilă cu statutul de procuror.

219. Sprijinul financiar acordat de procuror unor persoane apropiate pentru desfășurarea activităților comerciale, fără dobândă, în mod repetat și în sume considerabile, constituie o formă indirectă de implicare în activități economice și comerciale, fiind asimilată participării la activitate de întreprinzător „prin persoane interpușe”. Această concluzie rezultă din caracterul repetitiv și sistematic al sprijinului (nu un ajutor ocazional), lipsa formalismului juridic (contracte, termeni, dovezi de rambursare), care creează aparența de disimulare, legătura personală apropiată cu beneficiarii acestor presupuse ajutoare, natura economică a activităților susținute (agricultură, construcții, reparații auto – toate fiind domenii supuse fiscalizării și expuse riscurilor de corupție în interacțiunea cu instituțiile statului).

220. Regimul de incompatibilitate trebuie interpretat extensiv, în funcție de scopul său protector, și nu restrictiv după forma juridică a implicării. În caz contrar, esența interdicției este golită de conținut.

221. Normele de etică ale procurorilor impun acestora o conduită care să respecte legea și valorile statului de drept, să manifeste integritate, imparțialitate și neutralitate în toate aspectele vieții lor profesionale și private, să nu accepte activități care pot aduce atingere încrederii publicului în sistemul de justiție. Iar, susținerea financiară a activității unor agenți economici poate atrage riscuri precum aparența unui parteneriat economic, chiar fără profit, riscul unui viitor conflict de interese, pierderea aparenței de independență financiară și morală.

222. Integritatea *inter alia* a procurorilor nu se evaluează exclusiv prin criterii de legalitate formală, ci prin standarde de conduită care exclud orice aparență de partizanat, favoritism sau implicare economică.

223. Prin prisma art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, există dubii serioase în privința integrității etice a candidatului atunci când faptele identificate de Comisie

nu sunt explicate și justificate în mod convingător, iar acestea creează o aparență obiectivă de încălcare a standardelor de conduită. Astfel, Completul de judecată special constată că, în ciuda explicațiilor oferite, reclamantul nu a furnizat dovezi documentare privind condițiile acestor împrumuturi acordate prietenilor săi și fratelui, restituirea sumelor, regimul juridic sau fiscal al acestora. Reclamantul nu a prezentat nici un contract de împrumut sau o declarație notarială, ceea ce amplifică incertitudinea cu privire la caracterul real și legal al sprijinului financiar oferit.

224. În această ordine de idei, acțiunile reclamantului de utilizare a liniilor de credit în scopul susținerii unor activități comerciale ale unor terți, valoarea semnificativă a sumelor acordate, lipsa de transparență juridică și fiscală a tranzacțiilor, contradicțiile dintre statutul profesional și conduita asumată de reclamant, sunt de natură să trezească dubii privind conformitatea acestuia cu criteriile de integritate etică prevăzute de Legea nr. 26/2022, iar comportamentul lui Victor Comerzan în cadrul procedurii de evaluare, manifestat prin lipsa de cooperare și argumente justificative elocvente nu au fost atenuat dubiile, dar le-au fortificat, transformându-le în dubii serioase.

225. Astfel, în condițiile speței, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale eticii conduitei profesionale de procuror, iar prin comportamentul său în cadrul procedurii de evaluare a admis ca aceste dubii să se fortifice și transforme în dubii serioase.

226. Completul de judecată special conchide că, din argumentele reclamantului prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, în partea problemei utilizării liniilor de credit.

227. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema c) subpct. (i) din decizia nr. 30 din 06 septembrie 2024 (averea nejustificată în anii 2018 și 2021, în valoare totală de 353 001 MDL; avere nejustificată în sumă de 126 349 MDL în 2017, care determină imposibilitatea candidatului de a avea economii la începutul anului 2018), Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, în anul 2017, candidatul pare să fi avut ieșiri de numerar mai mari decât intrările de numerar, rezultând într-un sold negativ de -126 349 MDL.

228. Comisia de evaluare a constatat că veniturile (sume nete) ale candidatului au constituit 576 840 MDL (formate din: economii în numerar la începutul anului – 0 MDL (zero lei), salariul candidatului de la procuratură – 178 055 MDL, salariul soției – 28 295 MDL; împrumut primit de la o instituție de credit – 250 490 MDL (13 540 USD) și venit din vânzarea automobilului Toyota Camry – 120 000 MDL. În timp ce, cheltuielile s-au ridicat la un total de 703 189 MDL, fiind formate din:

CCP (cheltuielile de consum) – 92 124 MDL, achiziționarea automobilului Toyota Camry (a./f. 2017) – 584 924 MDL (33 000 USD), achiziționarea asigurării Casco pentru automobilul Toyota Camry – 26 141 MDL, precum și economii în numerar la final de an 0 MDL (zero lei).

229. Completul de judecată special nu poate reține ca viabile argumentele reclamantului invocate în apărarea sa pe marginea aspectului cu privire la avere nejustificată în anul 2017, în sumă de 126 349 MDL, potrivit căroră automobilul de model Toyota Camry a fost procurat în baza contractului din 3 octombrie 2017, prin care au fost stabilite condiții de achitare a primei rate de 19 160 USD (care la acea dată constituia 342 496 MDL) și perfectarea contractului de asigurare CASCO, pentru care s-a achitat 26 141 MDL, în total 368 637 MDL. Or, această afirmație contravine propriului contract de vânzare-cumpărare încheiat la 3 octombrie 2017, care stipulează clar că prețul total al automobilului a fost de 33 000 USD, echivalentul a 584 924 MDL. Prima rată achitată (19 460 USD) și restul finanțat de instituția creditoare (13 540 USD) sunt doar modalități de plată ale aceluiași preț contractual, iar nu sume paralele sau alternative.

230. A reduce artificial valoarea automobilului la doar prima rată plus asigurarea CASCO reprezintă o trunchiere nefondată a realității contractuale, ignorând prețul integral asumat de soția reclamantului, cu participarea creditorului. Astfel, alegațiile reclamantului precum că, în anul 2017, ar fi cheltuit doar 370 490 MDL pentru achiziționarea automobilului Toyota Camry nu sunt susținute de probe documentare concludente și pertinente, reprezentând de fapt o tentativă a reclamantului de a reduce artificial suma cheltuită prin omisiunea unei plăți esențiale, fapt care este incompatibil cu standardele de onestitate financiară și transparență prevăzute de legea specială

231. Completul de judecată special apreciază ca fiind eronată invocarea reclamantului, conform căreia Comisia de evaluare ar fi dublat suma cheltuielilor (împrumutul + automobil), or, această afirmație ignoră faptul că împrumutul contractat, în sumă de 250 490 MDL, constituie o sursă de venit (intrare de numerar), nu o cheltuială în sine. Comisia nu a contabilizat împrumutul și prețul automobilului ca două cheltuieli distincte, ci a făcut următoarea operațiune: venit – 250 490 MDL (împrumut) și cheltuială – 584.924 MDL (valoarea reală a automobilului). Această metodă este perfect corectă din punct de vedere contabil și juridic, deoarece sumele provenite din împrumuturi sunt considerate surse de finanțare, iar achizițiile efectuate cu aceste sume se reflectă la nivelul cheltuielilor.

232. Prin urmare, afirmația reclamantului este rezultatul unei confuzii între fluxurile de intrare (venituri) și cele de ieșire (cheltuieli) și nu poate fundamenta o critică valabilă asupra metodei de calcul utilizate de Comisie.

233. Completul de judecată special nu poate accepta ca fiind verosimile argumentele reclamantului, precum că ar fi deținut economii sub pragul de declarare și ar fi fost susținut de rude din mediul rural. Or, invocarea existenței constante a unor economii sub pragul de declarare (15 salarii medii pe economie – cca. 85 000 MDL în 2017) nu este susținută de nicio probă directă sau indirectă. Nu există niciun indiciu financiar sau bancar, nici declarație de avere anterioară care să ateste acest fapt, iar susținerea ulterioară pare a fi una construită *post factum*.

234. Legea nr. 26/2022 impune candidatului obligația de a coopera activ în procesul de evaluare, inclusiv prin furnizarea de informații clare și verificabile privind proveniența mijloacelor financiare. Această ipoteză a fost conturată și în jurisprudența Curții Supreme de Justiție în cauzele intentate în baza Legii nr. 26/2022 impune, în materia declarării averii, o prezumție de veridicitate în favoarea concluziilor Comisiei, atunci când candidatul nu prezintă probe sau explicații convingătoare care să înlăture dubiile.

235. De altfel, nici ipoteza sprijinului din partea părinților și socrilor nu este susținută documentar sau măcar printr-o estimare concretă a valorii acestor contribuții, a frecvenței sau a formei sprijinului (alimente, bunuri, plăți directe etc.). Respectiv, aceste argumentele nu pot fi reținute în mod rezonabil ca fiind suficiente pentru diminuarea cheltuielilor uzuale ale gospodăriei reclamantului. Or, a invoca o asemenea contribuție, fără minime elemente probatorii sau estimative, echivalează cu o presupunere nedovedită și nu poate fi acceptată ca temei pentru înlăturarea constatărilor Comisiei de evaluare. Simpla afirmație a unui venit, a unui sprijin material sau a unei situații de fapt nu poate prevala în fața unor probe obiective, verificabile și integrate într-o analiză coerentă. Iar, lipsa de cooperare, la rândul său, atunci când este însoțită de explicații neconvingătoare sau contradictorii, poate întări prezumția de lipsă a integrității financiare.

236. Din același considerent nu pot fi reținute ca plauzibile nici argumentele reclamantului, precum că cheltuielile cu cardul de credit, efectuate în unele magazine specializate pentru vânzători și pescari, ar fi fost efectuate pentru prieteni. Afirmația potrivit căreia achizițiile respective ar fi fost efectuate „la rugămintea prietenilor” nu este însoțită de nicio dovadă documentară sau circumstanțială, or, reclamantul nu a indicat identitatea acelor prieteni pentru a putea fi identificați, nu a menționat exact perioada acelor tranzacții și nu a demonstrat nici într-un fel că achizițiile au fost efectuate la rugămintea prietenilor și că ulterior aceste mijloace bănești i-au fost rambursate. Iar, simpla invocare a reclamantului că nu este pasionat de vânatoare și pescuit nu poate constitui un argument juridic valid pentru a exclude o tranzacție financiară efectiv înregistrată cu cardul său personal, într-un anumit moment, într-un anumit magazin.

237. Având în vedere că Victor Comerzan nu a prezentat nicio probă, nici măcar o estimare sau o listă – privind volumul, natura și frecvența ajutorului din partea părinților și socrilor cu produse alimentare, pentru a diminua cheltuielile de consum, Comisia de evaluare a fost în drept să recurgă la metodologia standard de calcul al cheltuielilor de consum prin indicele CCP, elaborat de Biroul Național de Statistică.

238. În lipsa unor alternative concrete prezentate de candidat, Comisia de evaluare în mod justificat a utilizat indicele standard de cheltuieli de consum al populației (CCP), calculat de Biroul Național de Statistică. Însă, după cum a menționat Comisia, chiar și cu o reducere ipotetică generoasă în favoarea candidatului de 15% a acestui indice, discrepanța dintre veniturile și cheltuielile anuale nu este eliminată, ci doar redusă la aproximativ 111 744 MDL. Iar dacă s-ar admite ipotetic existența unor economii de până la 85 000 MDL (sub pragul de declarare prevăzut de Legea nr. 133/2016), tot rămâne un sold negativ de peste 31 000 MDL.

239. Orice diferență patrimonială negativă relevantă, nejustificată prin probe directe sau indirecte verosimile, atrage prezumția de nedeclarare a sursei reale a fondurilor, compromițând în mod serios integritatea financiară.

240. Completul de judecată special observă că, fiind întrebat în mod expres în cadrul rundeii a cincea de întrebări, candidatul a refuzat să estimeze cheltuielile de consum ale familiei în anul 2017, precum și eventualele economii. În schimb, a oferit afirmații generale, contradictorii și fără sprijin documentar. Această conduită contravine standardului de cooperare deplină impus de Legea nr. 26/2022, conform căruia candidatul are obligația de a oferi toate informațiile relevante pentru clarificarea situației patrimoniale. Iar, potrivit spiritului Legii nr. 26/2022, conturat și în jurisprudența Curții Supreme de Justiție, lipsa de cooperare, atunci când este însoțită de explicații neconvingătoare sau contradictorii, poate întări prezumția de lipsă a integrității financiare.

241. În concluzie, instanța de judecată reține că informațiile acumulate de către Comisie în cadrul procesului de evaluare, dar și cele prezentate de către reclamant în fața instanței, demonstrează în mod clar că Victor Comerzan nu a înregistrat niciun sold pozitiv la sfârșitul anului 2017, ba dimpotrivă, a acumulat o diferență negativă semnificativă, de cel puțin 31 000 MDL, chiar și în scenariul cel mai favorabil. Prin urmare, nu putea avea în mod logic nicio economie în numerar la începutul anului 2018, ipoteză esențială pentru justificarea unor cheltuieli ulterioare analizate pentru anul următor. Aceste constatări sunt relevante nu doar ca fapte izolate, ci ca fundament pentru dubiile referitor la averea nejustificată pentru anul 2018.

242. Prin urmare, discrepanța patrimonială constatată în anul 2017 constituie fundamentul logic și factual al concluziei privind lipsa surselor legale de acumulare

a fondurilor utilizate ulterior, reflectând o conduită lipsită de transparență și cu potențial impact asupra integrității financiare a candidatului.

243. Astfel, în condițiile speței, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale integrității financiare, iar prin comportamentul său în cadrul procedurii de evaluare a admis ca aceste dubii să se fortifice și transforme în dubii serioase.

244. Completul de judecată special conchide că, din argumentele reclamantului prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, în partea problemei averii nejustificate în 2017, care determină imposibilitatea candidatului de a avea economii la începutul anului 2018.

245. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema c) subpct. (ii) din decizia nr. 30 din 06 septembrie 2024 (averea nejustificată în anii 2018 și 2021, în valoare totală de 353 001 MDL; avere nejustificată în sumă de 133 200 MDL în 2018), Completul de judecată special vedește că, potrivit Comisiei de evaluare, în anul 2018, candidatul ar fi avut ieșiri de numerar mai mari decât intrările de numerar, rezultând într-un sold negativ de 133 200 MDL. Candidatul nu a declarat economii de numerar la începutul anului 2018 și nu ar fi putut avea astfel de economii. Candidatul nu a declarat economii de numerar nici la sfârșitul anului.

246. Comisia de evaluare a constatat că, veniturile reclamantului au constituit 291 419 MDL (formate din economii în numerar la începutul anului 0 MDL, salariul de la procuratură a candidatului 201 050 MDL, salariul soției 28 642 MDL, utilizarea unei linii de credit revolving de la banca „M” 61 727 MDL), iar cheltuielile au constituit 424 619 MDL (formate din CCP 98 964 MDL, vacanță 32 712 MDL, rambursarea împrumutului contractat pentru automobilul Toyota Camry 231 216 MDL, rambursarea împrumutului acordat sub forma unei linii de credit revolving 61 727 MDL).

247. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Victor Comerzan criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 30 din 06 decembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa, în partea ce ține de discrepanța financiară identificată pentru anul 2018, în sumă de 133 200 MDL.

248. Completul de judecată special nu poate reține ca viabile argumentele reclamantului invocate în apărarea sa pe marginea aspectului, precum că deținea economii în numerar la sfârșitul anului 2017 și începutul lui 2018, sub pragul de declarare. Or, situația reclamantului cu referire la deținerea economiilor în numerar

la sfârșitul anului a fost deja analizată în §§ 237-243 ale prezentei decizii, unde s-a constatat că, chiar aplicând o toleranță maximă față de poziția reclamantului (inclusiverea unor economii ipotetice la începutul anului 2017 de până la 85 000 MDL și reducerea CCP cu 15%), tot rezultă un sold negativ de cel puțin 31 000 MDL pentru anul 2017. Aceasta exclude logic și matematic posibilitatea existenței unor economii la începutul anului 2018.

249. Potrivit jurisprudenței în materie de evaluare a integrității (CEDO, cauza *Larusson c. Islandei*), analiza situației financiare trebuie să fie coerentă în timp, iar existența unei discrepanțe într-un an atrage consecințe asupra anului următor. Astfel, a admite economii fictive ar însemna denaturarea logicii verificării integrității financiare prevăzută la art. 8 din Legea nr. 26/2022.

250. La fel, nu poate fi reținut nici argumentul reclamantului referitor la existența unui împrumut în sumă de 200 000 MDL acordat socrilor în 2016 și restituit în ianuarie 2018. Or, aceste circumstanțe au fost invocate de reclamant pentru prima dată abia în etapa celei de-a cincea runde de întrebări, în contextul în care Comisia a constatat discrepanța.

251. Completul de judecată special învederează că, un asemenea împrumut semnificativ, dacă ar fi fost real, trebuia declarat la momentul acordării, potrivit art. 4 din Legea nr. 133/2016 și să fie justificat prin acte juridice, cel puțin o confirmare de primire și de restituire, semnată de părți.

252. Obligația reclamantului de a include în declarațiile de avere și interese personale depuse la Autoritatea Națională de Integritate împrumutul acordat socrilor rezultă atât din art. 4 din Legea nr. 133/2016, cât și din pct. 14 din Instrucțiunea privind modul de completare a declarației de avere și interese personale, aprobată prin Ordinul Autorității Naționale de Integritate nr. 2 din 13 ianuarie 2017 (în vigoare de la 17 februarie 2017 până la 18 februarie 2022), dar și Capitolul VIII din Regulamentul privind modul de completare a declarației de avere și interese personale în formă electronică, aprobat prin Ordinul Autorității Naționale de Integritate nr. 15 din 27 februarie 2018 (în vigoare de la 09 martie 2018 până la 18 februarie 2022).

253. Potrivit pct. 14 din Instrucțiunea ANI (în vigoare între 17 februarie 2017 – 18 februarie 2022), în cadrul Capitolului V – Active financiare, secțiunea C („Numerar în monedă națională și/sau în valută străină care depășește 15 salarii medii... și alte documente care încorporează drepturi patrimoniale”) se declară inclusiv mijloacele acordate ca împrumut către terți, prin indicarea persoanei beneficiare, a sumei, a valutei, precum și a datei dobândirii dreptului patrimonial.

254. Iar, conform pct. 38 din Regulamentul aprobat prin Ordinul Autoritatea Națională de Integritate nr. 15/2018, în cadrul compartimentului „Active financiare”, la aceeași secțiune C, subiecții declarării trebuie să indice, pentru orice

drept patrimonial care depășește plafonul stabilit, inclusiv: numele persoanei către care au fost transmise mijloacele (ex: socrii), suma și valuta, tipul titularului (persoană fizică rezidentă), datele de identificare ale acestuia.

255. Astfel, împrumutul acordat în sumă de 200 000 MDL în anul 2016 către socrii săi reprezenta un drept patrimonial care trebuia inclus în declarația de avere, chiar dacă nu era însoțit de garanții sau dacă nu genera dobândă. Această obligație nu este condiționată de natura relației dintre părți (familie, prieteni, etc.), ci derivă din valoarea tranzacției și din caracterul patrimonial al dreptului de creanță. Din moment ce suma depășea plafonul de 15 salarii medii pe economie, iar împrumutul se presupune că a fost acordat în numerar, subiectul declarării era în mod clar obligat să-l declare.

256. Unul din principiile fundamentale ale exercitării funcției publice și, cu atât mai mult funcțiilor de demnitate publică, este transparența patrimonială, care în cazul magistraților și procurorilor capătă un caracter imperativ, având o valoare de garanție a încrederii publicului în justiție. Obligația de a declara averea nu este doar un exercițiu birocratic, ci un instrument de verificare a integrității și probității morale, parte integrantă a conceptului de judecător și procuror demn de încrederea publicului.

257. Regimul declarativ are două funcții fundamentale, cea *preventivă*, în sensul că descurajează acumularea de avere ilicită, deoarece obligă funcționarul public să conștientizeze că toate veniturile și bunurile trebuie să fie transparente; și cea *probatorie*, care oferă un reper de analiză pentru autoritățile de control, în special în cadrul mecanismelor de evaluare, cum este procedura de pre-vetting.

258. Lipsa declarării unui drept patrimonial, cum este împrumutul acordat socrilor, în cazul reclamantului, poate constitui element material al unei conduite incompatibile cu exigențele de integritate, or, neîndeplinirea unei obligații de transparență legal instituită anulează prezumția de onestitate și activează în sarcina subiectului sarcina de a demonstra buna-credință.

259. Judecătorii, procurorii și candidații la funcții în organele de autoadministrare a justiției au o sarcină de diligență pozitivă în ceea ce privește completarea declarațiilor de avere. Aceasta presupune nu doar o simplă completare formală a declarațiilor, ci o autoevaluare riguroasă și completă a tuturor drepturilor patrimoniale deținute sau exercitate.

260. Astfel, chiar dacă împrumutul acordat socrilor a fost într-un cadru informal, în lipsa întocmirii actelor juridice, reclamantul avea obligația legală și etică de a-l include în declarațiile sale anuale depuse la Autoritatea Națională de Integritate, conform Legii nr. 133/2016, Instrucțiunii și Regulamentului ANI menționate anterior.

261. Lipsa declarării împrumutului subminează credibilitatea explicațiilor reclamantului, iar neîndeplinirea obligației legale de declarare a unui împrumut în sumă ce depășea plafonul de 15 salarii medii pe economie, atrage consecințe importante: în plan formal – reprezintă o omisiune din declarația de avere și o încălcare a cerințelor de transparență prevăzute de Legea nr. 133/2016, iar în plan substanțial subminează veridicitatea explicațiilor oferite ulterior în cadrul procedurii de evaluare.

262. A invoca, *post factum*, existența unui împrumut semnificativ, fără a-l fi declarat în momentul acordării și fără niciun suport probatoriu, este incompatibil cu principiul bunei-credințe în raport cu obligațiile de transparență a unui procuror, cu atât mai mult candidat la o funcție dintr-un organ din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

263. În lipsa unor probe pertinente și concludente care ar confirma real acordarea acelui împrumut socrilor săi, argumentele reclamantului rămân pur declarative, ceea ce contravine principiului cooperării loiale și al probei inverse în materia evaluării integrității în baza Legii nr. 26/2022, conform căreia candidatul este cel care trebuie să dovedească proveniența legală a mijloacelor folosite.

264. Este just de a admite că, prin omisiunea de a declara acest drept, reclamantul a afectat verificabilitatea afirmațiilor sale în procedura de evaluare, trasabilitatea mijloacelor financiare invocate ulterior și, în mod direct, credibilitatea sa ca subiect al procedurii de pre-vetting.

265. În concluzie, susținerea reclamantului privind existența unui împrumut în sumă de 200 000 MDL acordat socrilor în 2016, restituit în 2018, nu este acceptabilă ca justificare a discrepanței financiare constatate pentru anul 2018, întrucât nu este sprijinită de niciun document sau probă scrisă, nu a fost niciodată declarată la Autoritatea Națională de Integritate, deși era obligatoriu în baza Legii nr. 133/2016, Instrucțiunii ANI (2017) și Regulamentului ANI (2018), a fost formulată tardiv și doar în momentul în care candidatul trebuia să explice o discrepanță majoră de 133 200 MDL, este contrazisă de alte afirmații anterioare ale reclamantului și nu permite o reconstruire logică și coerentă a fluxului financiar real.

266. Așadar, faptul că suma de 200 000 MDL ar fi fost restituită exact în luna ianuarie 2018 și coincide aproape perfect cu suma achitată pentru rambursarea creditului auto (231 216 MDL), creează suspiciunea unei raționalizări *ex-post*, inventate de către reclamantul-candidat pentru a justifica o cheltuială pe care veniturile reale nu sunt în stare să o justifice. Neîndeplinirea obligației de declarare a acestui drept patrimonial atrage pierderea prezumției de veridicitate a susținerilor reclamantului și întărește concluzia privind neconformitatea acestuia cu criteriile de integritate financiară prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26/2022.

267. Succesiv, Completul de judecată special notează că nu poate accepta argumentele reclamantului invocate în vederea excluderii sumei de 61 727 MDL, aferentă rambursării unei linii de credit revolving contractate de la banca „M”, din calculul cheltuielilor pentru anul 2018. Potrivit explicațiilor sale, această linie de credit ar fi fost contractată de el, dar utilizată, în mod exclusiv, de către un prieten apropiat, G.V., care ar fi beneficiat de retrageri în numerar și ulterior ar fi rambursat creditul, reclamantul având un rol pur formal.

268. Instanța de judecată observă că această explicație nu este susținută cu niciun mijloc de probă pertinent, concludent și verificabil, cum ar fi un contract de împrumut între părți, un acord scris privind accesarea și restituirea creditului, extrase bancare care să ateste plățile efectuate direct de către G.V. în contul liniei de credit. Dimpotrivă, potrivit documentelor bancare analizate de Comisia de evaluare, respectiva linie de credit a fost deschisă pe numele reclamantului, iar sumele extrase au fost utilizate pentru tranzacții în magazine care vând bunuri personale, de consum familial, de exemplu: 23 100 MDL într-un magazin de accesorii pentru pescari și vânători, 29 250 MDL într-un magazin de îmbrăcăminte și 6 335 MDL într-un magazin de haine sport, toate acestea într-o perioadă concentrată de timp (septembrie-octombrie 2018).

269. Este relevant că, însăși reclamantul a recunoscut, atât în comunicarea scrisă, cât și în cadrul audierii în fața Comisiei, că familia sa a utilizat linia de credit și în scopuri personale. Această recunoaștere directă, corelată cu natura comercială a tranzacțiilor și lipsa de documente care să probeze intervenția financiară a unei terțe persoane (prietenul/ii), contrazice susținerile reclamantului privind un rol pur intermediar sau formal în relația de credit.

270. Mai mult, reclamantul nu a indicat niciun element care să permită identificarea rambursărilor efectuate de G.V. (de exemplu, transferuri bancare din conturile acestuia sau ordine de plată cu destinația explicită a rambursării).

271. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție conturează vehement ipoteza că, în materia evaluării integrității în baza Legii nr. 26/2022, sarcina de a demonstra proveniența legală a bunurilor și a faptului că fluxul financiar vine de la un terț revine integral persoanei evaluate, fiind insuficientă o simplă afirmație nesusținută de probe. În prezenta cauză, însă, susținerea că rambursarea liniei de credit s-ar fi făcut de către o altă persoană este o afirmație neconfirmată documentar, fiind mai mult o justificare neverificabilă și incompatibilă cu uzul concret al mijloacelor financiare.

272. De asemenea, instanța de judecată reține că practica utilizării unei linii de credit personale în favoarea unei terțe persoane, fără un cadru contractual clar și fără garantarea rambursării, relevă un comportament financiar imprudent și, în lipsa documentării corespunzătoare, poate fi apreciat ca mijloc de disimulare a provenienței unor fonduri. În acest sens, Comisia de evaluare a acționat în mod

justificat atunci când a inclus suma de 61 727 MDL în categoria cheltuielilor reale ale reclamantului pentru anul 2018, în temeiul principiului transparenței și trasabilității cheltuielilor.

273. În consecință, Completul de judecată special constată că, reclamantul nu a făcut dovada clară, coerentă și verificabilă că suma aferentă liniei de credit revolving ar fi fost exclusiv utilizată și rambursată de către o persoană terță. Iar, în absența unor elemente de probă contrare, se prezumă că titularul creditului este și utilizatorul și rambursatorul acestuia, conform regulii generale a responsabilității financiare. Așadar, se ajunge la concluzia că, Comisia de evaluare în mod rezonabil a inclus suma respective în calculul diferenței dintre venituri și cheltuieli pentru anul 2018.

274. Continuând șirul logic al dezideratelor sale, Completul de judecată special apreciază ca fiind irelevantă contestarea de către reclamant a metodei de calcul a CCP (cheltuielile de consum ale populației). Or, reclamantul a susținut că valoarea CCP utilizată de Comisie este o presupunere generală, care nu reflectă particularitățile reale ale stilului de viață al familiei sale și realitatea consumului său, invocând în acest sens un presupus sprijin primit de la părinți și socri sub forma produselor alimentare și a altor resurse naturale, ceea ce, în opinia sa, ar fi diminuat semnificativ cheltuielile efective de trai.

275. Totuși, această obiecție nu este susținută prin nicio estimare concretă, justificare documentară sau calcul alternativ din partea reclamantului. Nu au fost prezentate argumente explicite care ar justifica consumul real al familiei sale. Reclamantul nu a oferit o versiune alternativă credibilă a valorii lunare sau anuale a cheltuielilor proprii. Astfel, în lipsa unor date obiective din partea candidatului evaluat, Comisia este îndreptățită să recurgă la metode indirecte, bazate pe surse statistice oficiale și imparțiale.

276. Comisia de evaluare este abilitată să utilizeze metode indirecte și estimative, inclusiv indicatori statistici, pentru a evalua veridicitatea raportului dintre veniturile și cheltuielile candidatului, în special în situațiile în care persoana evaluată nu furnizează probe directe ori verosimile privind modul concret de dobândire și utilizare a veniturilor sale. Astfel, aplicarea valorii CCP medii, stabilite anual de Biroul Național de Statistică, este o metodă legală, proporțională și necesară pentru obiectivarea evaluării.

277. Mai mult, instanța de judecată observă că cheltuielile reale ale familiei reclamantului par să depășească semnificativ valorile de referință stabilite prin CCP, și nu să fie inferioare acestora, cum pretinde reclamantul. Spre exemplu, doar în luna octombrie 2018, conform extraselor bancare examinate de Comisie, familia reclamantului a efectuat cheltuieli de 35 585 MDL pentru haine și încălțăminte – o sumă de aproape trei ori mai mare decât media anuală estimată pentru un cuplu cu

un copil, care, conform datelor BNS, este de 12 240 MDL/an pentru această categorie.

278. În acest context, devine evident că nivelul real de consum al reclamantului este cel puțin comparabil, dacă nu superior, nivelului mediu utilizat de Comisia de evaluare. Așadar, aplicarea metodei statistice de estimare a CCP nu numai că este permisă de lege și justificată prin pasivitatea reclamantului, dar este și favorabilă acestuia, întrucât subestimează posibil consumul real.

279. Nu în ultimul rând urmează a fi reiterat că, în procedura de evaluare a integrității, conform Legii nr. 26/2022, sarcina clarificării provenienței legale a veniturilor și a justificării modului de cheltuire a acestora revine candidatului evaluat, potrivit principiului de inversare a sarcinii probațiunii. În speță, reclamantul nu a furnizat niciun argumente obiective și probe pertinente și concludente care să susțină reducerea nivelului de trai sub media CCP. Reclamantul nu a explicat în mod convingător și documentat ipoteza argumentelor invocate.

280. În materia evaluării integrității financiare, autoritatea cu atribuții de evaluare poate și trebuie să recurgă la metode indirecte de estimare atunci când persoana evaluată nu furnizează explicații credibile sau probe obiective. Evaluarea integrității nu se poate limita exclusiv la probe directe, autoritățile fiind îndreptățite să utilizeze inclusiv mijloace indirecte și deducții rezonabile, mai ales în cazul unor discrepanțe evidente între venituri și stilul de viață.

281. Sarcina Comisiei de evaluare nu este de a dovedi originea ilegală a tuturor bunurilor candidatului, ci de a verifica dacă există diferențe substanțiale nejustificate între veniturile legale și averea dobândită. Într-un astfel de caz, sarcina de a explica convingător sursa bunurilor deținute revine persoanei evaluate.

282. În consecință, Completul de judecată special apreciază ca fiind neîntemeiată poziția reclamantului privind caracterul artificial și arbitrar al valorii CCP aplicate de Comisia de evaluare. În lipsa unor dovezi contrare și a unei metodologii proprii alternative a candidatului, Comisia de evaluare a aplicat în mod corect și justificat metoda CCP în procesul de analiză a integrității financiare a reclamantului.

283. Or, cheltuielile de consum ale populației (CPP) sunt efectuate conform unei metodologii detaliate, în cadrul chestionării sunt implicate câteva mii de gospodării, chestionarea este minuțioasă iar rezultatele sunt verificate de câteva ori. Analize de acest gen sunt efectuate și în alte țări europene, care aplică o metodologie asemănătoare, clasificatorul cheltuielilor gospodăriilor casnice fiind elaborat de către BNS conform Clasificării Europene a Consumului Individual pe Destinații (COICOP 2013 5-Digit). Cifrele obținute sunt dezagregate după categorii de gospodării, în funcție de locul de trai și numărul de persoane în gospodărie, ce permite obținerea datelor care ar fi cât mai apropiate de gospodăria subiectului evaluării.

284. Totodată, potrivit art. 4 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, în activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.

285. În sensul Regulamentului nominalizat și al prevederilor legale incidente din acesta, Completul de judecată special consideră că aplicarea calculelor determinate și publicate anual de către Biroul Național de Statistică, la estimarea cheltuielilor de consum ale subiecților evaluării, constituie un mecanism prevăzut de lege. În cadrul Anexei la Regulamentul de evaluare a Comisiei sunt inserate în mod expres cheltuielile de consum ale populației, precum și raționamentul pentru includerea acestora la estimarea cheltuielilor suportate de către candidat și familia acestuia pentru întreținere.

286. De altfel, urmează a fi reținut că datele oficiale furnizate de către Biroul Național de Statistică se bucură de un nivel înalt de credibilitate, această instituție fiind o autoritate centrală în domeniul statisticii, independentă instituțional și profesional, creată pe lângă Guvern în scopul coordonării sistemului statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale (a se vedea art. 7 alin. (1) din Legea cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26 mai 2017).

287. Mai mult, în hotărârea *Thanza v. Albania* din 04 iulie 2023, Curtea de la Strasbourg a statuat că estimarea cheltuielilor de trai esențiale, pe baza unor metode statistice, este compatibilă cu Convenția, atât timp cât nu este arbitrară sau vădit nerezonabilă (§ 102 din hot. vizată).

288. Corespunzător, Completul de judecată special nu poate reține ca fiind pertinent argumentul invocat de către reclamant, precum că utilizarea indicilor CCP este contrară legii, în situația în care însuși Regulamentul de evaluare al Comisiei reglementează mecanismul în discuție.

289. La fel, Completul de judecată special nu poate reține ca viabilă invocarea reclamantului precum că poziția Comisiei de evaluare este contradictorie și lipsită de obiectivitate, întrucât, pe de o parte, Comisia a criticat accesarea și utilizarea liniilor de credit în beneficiul unor terți, iar pe de altă parte, aceleași sume au fost incluse ulterior în categoria cheltuielilor personale ale reclamantului. În opinia reclamantului, această abordare denotă incoerență și o evaluare contradictorie a situației financiare și a conduitei sale.

290. Instanța de judecată, însă, reține că această obiecție a reclamantului este întemeiată pe o înțelegere superficială și eronată a modului în care Comisia de evaluare a realizat analiza sa. Comisia a examinat aceeași situație factuală din două perspective distincte, dar complementare, care nu se exclud reciproc, ci se completează în vederea asigurării unei evaluări exhaustive și riguroase.

291. Pe de o parte, Comisia a evaluat utilizarea liniilor de credit din perspectiva integrității și eticii profesionale. Astfel, accesarea unor credite în beneficiul unor terți ridică probleme serioase privind transparența, compatibilitatea cu statutul profesional al reclamantului și conformitatea cu normele de conduită aplicabile. Această analiză urmărește să asigure un comportament corect, responsabil și lipsit de conflicte de interese, având în vedere funcția publică ocupată.

292. Pe de altă parte, din punct de vedere strict financiar, Comisia de evaluare a analizat fluxurile de mijloace financiare pentru a determina dacă aceste sume au generat efectiv obligații financiare ce au fost rambursate din resurse proprii ale reclamantului.

293. Din această perspectivă, dacă liniile de credit au fost utilizate și rambursate din fondurile reclamantului, respectivele sume trebuie incluse în cheltuielile sale personale, deoarece reflectă realitatea economică a mișcării banilor.

294. Această analiză financiară nu validează sau invalidează conduita etică, ci urmărește stabilirea corectă a situației patrimoniale a reclamantului. Prin urmare, cele două niveluri de analiză (etic și financiar) nu sunt în contradicție, ci se intercondiționează și, împreună, oferă o imagine completă, coerentă și obiectivă a situației reclamantului.

295. În concluzie, argumentul reclamantului privind neobiectivitatea și contradicția în poziția Comisiei de evaluare este vădit neîntemeiat și nu poate fi acceptată de instanță. Analiza Comisiei respectă rigorile unei evaluări complexe, transparente și bine fundamentate, asigurând o evaluare corectă atât din perspectiva integrității profesionale, cât și a situației financiare a reclamantului.

296. Instanța de judecată apreciază ca fiind eronată poziția reclamantului, precum că, în ipoteza în care toate explicațiile și justificările sale privind sursele financiare utilizate în anul 2018 ar fi acceptate ca fiind reale, diferența negativă în sumă de 133 200 MDL reținută de către Comisia de evaluare ca având caracter de avere nejustificată ar dispărea, iar astfel Comisia nu ar mai putea constata o încălcare a criteriului de integritate financiară.

297. În opinia Completului de judecată special, poziția reclamantului este pur ipotetică și nu este susținută de probe concrete în baza cărora ar putea fi verificate argumentele și explicațiile reclamantului. Iar, din analiza amplă a situației financiare a reclamantului pentru anul 2018, în baza materialelor acumulate de către Comisie în procesul de evaluare, reiese că:

- a) nu există niciun înscris, document sau probă materială care să ateste existența economiilor în numerar pe care reclamantul pretinde că le-ar fi avut la începutul anului 2018. Această lipsă de probe este cu atât mai relevantă cu cât un sold financiar negativ la sfârșitul anului precedent face

neplauzibilă existența unor economii substanțiale la începutul perioadei analizate.

- b) declarația privind acordarea unui împrumut socrilor în anul 2016 și restituirea acestuia în ianuarie 2018 nu este sprijinită de niciun act justificativ, cum ar fi contract de împrumut, recipisă, document bancar sau altă formă de confirmare care să dovedească aceste operațiuni financiare. Absența unor asemenea documente ridică serioase dubii cu privire la veridicitatea acestei afirmații și, implicit, asupra modului real de finanțare a cheltuielilor din anul 2018.
- c) cheltuielile declarate și documentate efectuate de reclamant în anul 2018 depășesc, cu o sumă semnificativă, veniturile legale declarate, ceea ce denotă existența unei diferențe patrimoniale nejustificate și neacoperite prin surse legale de proveniență.

298. Astfel, se deduce că, în cazul reclamantului, în mod evident și rezonabil au apărut dubii în privința faptului că averea dobândită în 2018 ar fi proporțională și justificabilă în raport cu veniturile legale obținute. Astfel, argumentele reclamantului privind „eliminarea” diferenței patrimoniale nejustificate prin acceptarea tuturor explicațiilor sale este o ipoteză nefundamentată și neprobată, care nu poate fi reținută în cadrul unei evaluări riguroase și obiective, bazate pe probe.

299. Astfel, în condițiile speței, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale integrității financiare, iar prin comportamentul său în cadrul procedurii de evaluare a admis ca aceste dubii să se fortifice și transforme în dubii serioase.

300. Completul de judecată special conchide că, din argumentele reclamantului prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, în partea problemei averii nejustificate în 2018.

301. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema c) subpct. (iii) din decizia nr. 30 din 06 septembrie 2024 (averea nejustificată în anii 2018 și 2021, în valoare totală de 353 001 MDL; avere nejustificată în sumă de 219 801 MDL în 2021, Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, în anul 2021, candidatul a avut ieșiri de numerar mai mari decât intrările de numerar, rezultând într-un sold negativ de 219 801 MDL.

302. Comisia de evaluare a constatat că, candidatul nu a declarat economii în numerar la începutul anului 2021. În 2021, familia candidatului a primit salarii în sumă de 273 869 MDL. Valoarea CCP pentru familia candidatului a constituit 136 188 MDL, în 2021. De asemenea, candidatul a procurat asigurări de viață pentru trei membri ai familiei în sumă de 68 389 MDL, a achiziționat două terenuri pentru

care a achitat în total 163 593 MDL și a achitat suma de 10 500 MDL pentru studiile fiului său, precum și a achiziționat un automobil model Skoda Rapid pentru suma de 115 000 MDL. Candidatul nu a declarat economii în numerar la sfârșitul anului 2021.

303. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Victor Comerzan criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 30 din 06 decembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa, în partea ce ține de discrepanța financiară identificată pentru anul 2021, în sumă de 219 801 MDL.

304. Instanța de judecată constată că, potrivit informațiilor disponibile Comisiei, în anul 2021 candidatul a înregistrat un dezechilibru semnificativ între veniturile obținute și cheltuielile efectuate, soldat cu un deficit de 219 801 MDL. Analiza financiară realizată de Comisie relevă că, în anul respectiv, familia candidatului a obținut venituri salariale totale în sumă de 273 869 MDL, iar cheltuielile identificate, inclusiv cele aferente consumului uzual, achizițiilor de bunuri și plăților pentru servicii, au totalizat 493 670 MDL, compuse din: cheltuieli de consum ale populației (CCP) în valoare de 136 188 MDL, asigurări de viață pentru trei membri ai familiei 68 389 MDL; achiziționarea a două terenuri în sumă totală de 163 593 MDL; plata studiilor fiului 10 500 MDL; achiziția unui automobil Skoda Rapid 115 000 MDL.

305. La fel, pertinent este faptul că, în declarația de avere depusă pentru anul 2021, candidatul nu a indicat economii în numerar nici la începutul, nici la sfârșitul anului, iar în cadrul procedurii de evaluare, nu a furnizat documente justificative care ar atesta existența unor rezerve financiare anterioare anului 2021.

306. Deopotrivă, se observă că, în cadrul celei de-a cincea runde de întrebări scrise, candidatul a susținut că la începutul anului 2021 ar fi dispus de economii în numerar în sumă de 117 000 MDL, echivalentă cu 14,8 salarii medii pe economie, care, în opinia sa, ar fi permis justificarea parțială a cheltuielilor efectuate. Totuși, această poziția a reclamantului este contrazisă de mai multe circumstanțe obiective.

307. În primul rând, potrivit Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, bunurile în numerar a căror valoare depășește pragul de 15 salarii medii lunare pe economie la data completării declarației trebuie declarate în mod expres. Pentru anul 2021, acest prag a fost de 130 740 MDL, depășind astfel suma de 117 000 MDL invocată de reclamant drept „economii” disponibile la începutul aceluși an. Or, chiar și acceptând, cu titlu de ipoteză, că suma de 117 000 MDL ar fi existat efectiv, aceasta se apropia periculos de mult de pragul de declarare legală, ceea ce ar fi impus, în mod rezonabil, o atitudine de maximă prudență și

transparență din partea candidatului, mai ales în contextul funcției de demnitate publică exercitate.

308. Faptul existenței acestor economii nu este susținută cu niciun document obiectiv, iar dubiile s-au fortificat reieșind din momentul în care această explicație a fost formulată, nu în mod proactiv la depunerea declarației la Comisia de evaluare și în primele runde de întrebări-răspunsuri, ci doar în faza avansată a evaluării, în cea de-a cincea rundă de întrebări, atunci când Comisia a evidențiat dezechilibrul financiar pentru anul 2021. Această formulare tardivă a explicațiilor și lipsită de suport probator sugerează mai degrabă o încercare de justificare *post-factum*, decât reflectarea unei realități economice efective. Prin urmare, în absența unor probe minime care să ateste existența economiilor la începutul anului 2021 și în lipsa menționării acestora în declarația de avere depusă la Comisie, susținerea candidatului nu poate fi primită ca veridică sau convingătoare și nu este aptă să înlăture dubiile rezonabile cu privire la existența unei averi nejustificate în anul de referință.

309. În al doilea rând, chiar presupunând *ad validitatem* că suma de 117 000 MDL ar fi existat la începutul anului 2021 sub forma unor economii în numerar, acest fapt presupune în mod necesar că banii respectivi au fost economisiți anterior, mai exact în anul 2020. Or, o asemenea ipoteză este contrazisă chiar de evidența situației financiare a candidatului din acel an. Potrivit calculelor efectuate de Comisie, pe baza veniturilor și cheltuielilor identificate și necontestate de către candidat, pentru anul 2020 rezultă un sold negativ de -87 027 MDL. Cu alte cuvinte, în acel an, cheltuielile au depășit veniturile disponibile, astfel încât nu doar că nu se putea constitui o rezervă financiară, ci dimpotrivă, s-a înregistrat un deficit.

310. Prin urmare, dacă ar fi să se accepte, în mod logic și consecvent, că suma de 117 000 MDL era deținută în numerar la 1 ianuarie 2021, atunci acești bani ar fi trebuit să provină dintr-un excedent anterior. La caz, însă, un astfel de excedent nu doar că lipsește, dar este înlocuit cu un dezechilibru financiar negativ, deja constatat.

311. În acest context, existența acestor economii este compromisă sub aspectul veridicității și plauzibilității, fiind matematic și logic imposibilă în raport cu datele financiare aferente anului precedent.

312. În al treilea rând, instanța de judecată reține că afirmațiile candidatului privind existența unei economii în numerar de 117 000 MDL la începutul anului 2021 sunt făcute *ex post facto*, abia după ce Comisia a identificat un dezechilibru patrimonial semnificativ pentru anul respectiv. Această reacție tardivă, neînsoțită de documente justificative de evidență concretă, nu este de natură să înlăture dubiile rezonabile privind realitatea sumelor invocate.

313. Apariția ulterioară a unor sume pretinse ca economii trebuie să corespundă unui istoric financiar coerent și documentabil, iar orice invocare *post-factum*, fără

suport în soldurile anterioare, este înaptă să răstoarne dubiile rezonabile cu privire la proveniența legală a fondurilor.

314. Afirmațiile privind existența unor economii în cuantum apropiat de pragul de declarare, în acest caz echivalentul a 14,8 salarii medii pe economie (117 000 MDL), par construite artificial, cu scopul de a evita obligația de declarare prevăzută de Legea nr. 133/2016 și a diminua dezechilibrul dintre venituri și cheltuieli constatat de către Comisia de evaluare.

315. Mai mult ca atât, Completul de judecată special observă că, situația dată este similară celei din anul 2018, când reclamantul a invocat, în mod retroactiv, o sumă de aproximativ 14,5 salarii medii, de asemenea fără a o include în declarația de avere prezentată Comisiei de evaluare și fără a furniza probe privind proveniența, păstrarea ori utilizarea acelor sume.

316. Repetarea acestui tipar comportamental, invocarea *post-factum* a unor economii în numerar aflate imediat sub pragul de declarare, ridică dubii serioase cu privire la veridicitatea și sinceritatea declarațiilor candidatului, mai ales în lipsa oricăror dovezi documentare sau logice care să susțină aceste afirmații. Acest comportament sugerează o intenție deliberată de a evita declararea integrală a situației patrimoniale, ceea ce contravine cerințelor de transparență, onestitate și bună-credință impuse de standardele legale aplicabile în materie de integritate financiară.

317. Subsidiar, Completul de judecată special constată că încercarea candidatului de a contesta valoarea CCP nu este susținută de probe. Or, în cauză, reclamantul a afirmat generic că familia sa ar fi fost sprijinită material de părinți și socri, care le-au oferit produse alimentare, însă nu a prezentat nicio estimare proprie a cheltuielilor reale, nici o evaluare alternativă credibilă și nici nu a justificat în mod convingător eventuala valoare a bunurilor primite cu titlu gratuit alimente sau bunuri naturale de la rude).

318. În acest sens, instanța de judecată reiterează că sarcina probei privind existența unor circumstanțe speciale care ar justifica diminuarea valorii CCP revine exclusiv candidatului. În lipsa unor date concrete și verificabile furnizate de candidat, Comisia de evaluare este în drept să utilizeze metode estimative și statistice obiective. În speță, candidatul nu a indicat nici cantitățile, nici frecvența aprovizionărilor, nici nu a oferit o estimare monetară rezonabilă a sprijinului invocat.

319. În lipsa acestor elemente, afirmațiile privind sprijinul familial rămân neprobate, pur declarative, și nu pot fi considerate suficiente pentru a înlătura prezumția rezonabilă de consum reflectată în valoarea CCP aplicată de Comisie, care se bazează pe date oficiale privind cheltuielile medii ale unei familii cu aceeași componență. A admite o astfel de susținere în absența unor probe concrete ar însemna a relativiza întregul mecanism de estimare a echilibrului patrimonial, ceea

ce este contrar principiilor de transparență și verificabilitate a evaluării prevăzute de lege.

320. Completul de judecată special opinează că existența unui dezechilibru financiar semnificativ în anul 2021 este confirmată inclusiv prin declarațiile proprii ale candidatului, potrivit cărora, în perioada 2014-2023, a suportat cheltuieli în sumă totală de circa 100 000 MDL pentru finalizarea lucrărilor de construcție a casei din orașul Briceni.

321. Chiar dacă Comisia de evaluare nu a putut include oficial aceste sume în calculul cheltuielilor aferente anului 2021, din lipsa unei defalcări anuale concrete și a documentelor justificative prezentate de candidat, este pertinent faptul că o repartizare proporțională a acestor cheltuieli pe perioada 2014-2023 ar conduce la o majorare cu aproximativ 10 000 MDL a consumului real pentru fiecare an. Această estimare este valabilă și pentru anul 2021, fiind rezonabilă și derivă direct din afirmațiile proprii ale candidatului.

322. Astfel, în condițiile speței, candidatul Victor Comerzan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale integrității financiare, iar prin comportamentul său în cadrul procedurii de evaluare a admis ca aceste dubii să se fortifice și transforme în dubii serioase.

323. Completul de judecată special conchide că, din argumentele reclamantului prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, în partea problemei averii nejustificate în sumă de 219 801 MDL în 2021.

324. Sistematizând dezideratele expuse supra, Completul de judecată special conchide că lipsa de transparență a candidatului-reclamant cu privire la sursa fondurilor utilizate atât pentru achiziții majore (terenuri, asigurări, automobil), cât și pentru cheltuieli curente, inclusiv cele destinate finalizării construcției locuinței, agravează semnificativ îndoielile privind respectarea criteriului de integritate financiară prevăzut la art. 8 din Legea nr. 26/2022.

325. În asemenea circumstanțe, Completul de judecată special consideră că, neconsecvențele și explicațiile incoerente ale candidatului cu privire la aspectele supuse evaluării au subminat credibilitatea sa în fața Comisiei de evaluare. Iar, argumentele invocate de reclamant nu sunt de natură să înlăture dubiile serioase și rezonabile ale Comisiei de evaluare, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d), e), f) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, precum că candidatul Victor Comerzan nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică.

326. Or, după cum instanța de judecată a subliniat supra, procurorii trebuie să respecte cele mai înalte standarde etice și profesionale, atât în exercitarea atribuțiilor

lor, cât și în afara lor, permițând astfel societății să aibă încredere în justiție. Având în vedere că procurorii acționează în numele poporului și în interesul public, ei trebuie să fie întotdeauna integri și întotdeauna să fie conștienți de riscurile corupției și să nu admită aparența unui comportament corupțional în activitatea sa, iar tranzacțiile cu privire la proprietatea personală să fie încheiate într-un mod care să nu provoace îndoieli. Procurorul trebuie să se comporte întotdeauna, și nu numai în exercitarea atribuțiilor de serviciu, în mod onorabil și demn de funcția sa, fiind un exemplu de conduită pentru restul societății.

327. În cauza *Sevdari v. Albania*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că anumite încălcări ale funcționarilor publici a obligațiilor cu privire la declararea averii, pot fi considerate, în general, ca grave. Acestea pot include, printre altele, nedeclararea principalelor active sau a surselor de venit sau încercări deliberate de a le ascunde de autorități, incapacitatea de a justifica achiziții majore prin economii sau resurse legitime și suficiente, deținute la momentul achiziționării; sau incapacitatea de a justifica un stil de viață excesiv sau cheltuieli extravagante, care depășesc în mod clar mijloacele legale declarate funcționarului vizat și ale familiei sale (nr. 40662/19, din 13 decembrie 2022, § 85).

328. Astfel, în opinia Completului de judecată special, candidatul Victor Comerzan nu a desființat dubiile Comisiei de evaluare, ba mai mult ca atât, prin comportamentul său, explicațiile incomprehensibile și inconsecvente, candidatul a fortificat dubiile Comisiei, transformându-le în dubii serioase.

329. Cumulul ipotezelor descrise supra conving instanța de judecată că, la caz, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea de către Victor Comerzan, candidat la funcția de membrul al Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, a evaluării în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (1), (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d), e), f) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022.

330. În justiție, integritatea este mai mult decât o virtute, ea este o necesitate. Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni a remarcat că procurorii trebuie să facă dovada unei integrități absolute a comportamentului lor [Avizul CCPE nr. 13 (2018) „Independența, responsabilitatea și etica procurorilor”, §§ 55].

331. Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată special relevă că, în litigiu dedus judecății, nu se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei de evaluare a procurorilor nr. 30 din 06 decembrie 2024 privind candidatura lui Victor Comerzan, candidat la funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

332. Or, actul administrativ supus controlului judiciar este emis conform prevederilor legii, nefiind constatată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, iar în cadrul procedurii de evaluare și evaluare reluată nu au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, astfel că cererea de contestare depusă de Victor Comerzan este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

333. În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022,

COMPLETUL DE JUDECATĂ SPECIAL, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare a procurorilor, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge contestația depusă de Victor Comerzan împotriva deciziei nr. 30 din 6 decembrie 2024 a Comisiei de evaluare a procurorilor.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni